

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Psikoloji Anabilim Dalı

FUTBOL OYUNCULARININ EGO DURUMLARIYLA
TAKIMLARINDAKİ POZİSYONLARININ UYUŞMA
(BAĞDAŞIKLIK) DÜZEYİNİN SAHA İÇİ PERFORMANSLARI
İLE İLİŞKİSİ

YÜKSEK LİSANS
Tuba AKIN
125201116

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Halis ÖZERK

İstanbul, 2015

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Psikoloji Anabilim Dalı

**FUTBOL OYUNCULARININ EGO
DURUMLARIYLA TAKIMLARINDAKİ
POZİSYONLARININ UYUŞMA (BAĞDAŞIKLIK)
DÜZEYİNİN SAHA İÇİ PERFORMANSLARI İLE
İLİŞKİSİ**

Yüksek Lisans

Tezi Hazırlayan: **Tuba AKIN**

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Halis ÖZERK

İstanbul, 2015

KABUL VE ONAY

Tuba AKIN tarafından hazırlanan ‘‘Futbol Oyuncularının Ego Durumlarıyla Takımlarındaki Pozisyonlarının Uyuşma (Bağdaşıklık) Düzeyinin Saha İçi Performansları ile İlişkisi’’ başlıklı bu çalışma, Savunma Sınavı tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Halis ÖZERK (Danışman)

Üye :

Üye :

Üye :

Üye :

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof.Dr. Ahmet YÜKSEL
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge ve şekillerin kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Futbol Oyuncularının Ego Durumlarıyla Takımlarındaki Pozisyonlarının Uyuşma (Bağdaşıklık) Düzeyinin Saha İçi Performansları İle İlişkisi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2015

Tuba AKIN

ONAY

Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumunyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

...../...../2015

Tuba AKIN

ÖZET

FUTBOL OYUNCULARININ EGO DURUMLARIYLA TAKIMLARINDAKİ POZİSYONLARININ UYUŞMA (BAĞDAŞIKLIK) DÜZEYİNİN SAHA İÇİ PERFORMANSLARI İLE İLİŞKİSİ

Tuba AKIN

Yüksek Lisans Tezi, Psikoloji Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Halis ÖZERK

Haziran, 2015-95 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, futbol oyuncularının (futbolcuların) takım içinde görev yaptıkları mevkilerin gerektirdiği (beklenen) ego durumları ile (gözlenen) ego durumlarının bağdaşıklık düzeyinin, oyuncuların saha içi performanslarıyla ilişkisini ortaya koymaktır.

Araştırmanın örneklemini, Süper Lig'de yer alan; Galatasaray, Trabzonspor ve Gençlerbirliği ile 1. Lig'de yer alan; Samsunspor ve Antalyaspor takımlarında kaleci, orta saha, bek, stoper ve forvet mevkilerinde oynayan 103 futbol oyuncusu oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan sporculara Transaksiyonel Analiz Kuramı bağlamında Ego Durumları Ölçeği uygulanmıştır. Buna ek olarak Araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu verilerek doldurması sağlanmıştır. Teknik Direktörlerden futbol mevkilerinin her birinin gerektirdiği düşünülen kişisel özellikleri Ego Durumu Ölçeğinde doldurması istenmiştir. Futbol oyuncularından ise, kendilerinden algıladıkları özellikleri işaretlemeleri istenmiştir. Teknik Direktörlerden ayrıca 5'li likert ölçeğine göre oyuncuları gerek saha içi, gerekse antrenmanlardaki performanslarına göre değerlendirmeleri istenmiştir.

Futbol oyuncularının oynadıkları mevki ile ego durumları ki-kare istatistiği ile karşılaştırılmıştır. Oyuncuların performanslarının, ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumuna göre nasıl bir görünüm sergilediğini belirlemek amacıyla da ki-kare uyum istatistiği uygulanmıştır. Analiz sonucu elde edilen ki-kare değerinin anlamlı çıkması durumunda ise post-hoc testlerinden yararlanılmıştır.

Araştırma kapsamında tüm verilerin anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ düzeyinde sınanmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS istatistik paket programı ve Microsoft Excel programı kullanılarak yapılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında, mevkilerdeki oyuncuların, mevkinin gerektirdiği ego durumları bağlamında beklenen (birincil ve ikincil) ego durumları ile gözlenen (birincil ve ikincil) ego durumları arasındaki bağdaşım bağlamında; kaleci, orta saha, bek ve stoper mevkilerinde istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

Futbol oyuncularının takım içindeki mevkileriyle-ego durumu bağdaşımında saha içi performanslarına baktığımızda, futbol oyuncusunun mevkisinin gerektirdiği (beklenen) ego durumu ile gözlenen ego durumu arasındaki bağdaşıklık (örtüşme, uyumu) söz konusu olduğunda, oyuncunun, performanslarının daha iyi olduğunu, futbol mevkisi ile ego durumu uyumlu olmadığında oyuncunun performansının daha düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Transaksiyonel Analiz, Ego Durumları, Futbol, Mevki, Performans.

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP OF CORRELATION (AGREEMENT) LEVEL OF FOOTBALL PLAYERS EGO SITUATION and THEIR POSITIONS IN THEIR TEAM WITH THEIR IN-FIELD PERFORMANCES

Tuba AKIN

Post Graduation Thesis, Department of Psychology

Thesis Advisor:Assoc.Prof.Dr. Halis ÖZERK

June, 2015-95 Pages

The aim of this study is to present the relationship between the expected ego situations (observed) of football players' (footballers) positions in the team and level of ego situations with their in-field performance.

The sample of the research includes 103 football players whose positions are goalkeeper, mid-field players, defense players, back players and strikers and who play in Galatasaray, Trabzonspor and Gençlerbirliği in Super League and Samsunspor and Antalyaspor. Ego Situations Scale was applied to sportsmen taking part in the research as a part of Transactional Analysis Theory. In addition to this, they were made to fill Personal Information Form given by the Researcher. Football coaches were asked to fill Ego State Scale with respect to personal characteristics of the players that is required by their positions. Players were asked to fill the same Ego State Scale with respect to their own personal characteristics. Football coaches were also asked to fill Likert Scale with respect to performances of the players at match and training performances.

The positions they play and their ego situations were compared via chi-squared statistics. Also, chi-squared adaptation statistics was applied in order to identify how their performances look according to their agreement situation between their ego situations and their in-team positions. Upon getting the result from the analysis that chi-squared value was meaningful, post-hoc tests were applied.

Within the scope of the research, the meaningfulness level of all data were evaluated in the extent of $p < 0.05$. The analysis of the resulting data was done through SPSS statistics package programme and Microsoft Excel.

When looked into the results of the research, agreement between expected (primary and secondary) ego situations from the players in the positions in terms of the ego situation that the position requires and observed (primary and secondary) ego situations in terms of agreement; a statistically meaningful results were got from the goalkeeper, mid-field, back and defense positions.

When we look into the positions of the football players in their team and their ego situations and when it comes to the agreement (overlapping, correlation) between ego situation that the position requires (expected) and observed ego situation, it was seen that the performances of the football players were better. When the position and the ego situation were not agreeable, it was seen that the performance of the player was lower.

Key Words: Transactional Analysis, Ego Situations, Football, Position, Performance.

ÖNSÖZ

Her bakış bir gözlem, her gözlem bir düşünce, her düşünce bir bağlantı ve ilişki doğurur; öyle ki, evrene her dikkatli bakışımızda bir teori kurduğumuzu söyleyebiliriz.

Goethe

Futbol kuşkusuz dünyada en çok kabul gören spor dalıdır. Hangi kültüre sahip olunursa olunsun spor deyince akla ilk önce futbol gelir. Futbol ile kazandığınız başarılar ülke ekonomisine bile katkı sağlamaktadır. Bu yüzden futbol kulüpleri başarıyı elde edebilmek ve başarıyı elde tutabilmek için bir çok yöntem kullanmaktadır. Sporcunun antrenmanından, zihinsel çalışmasına, beslenmesinden, psikolojik danışmanlığına kadar performans arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Ülkeye prestij kazandıran futbolda ülke içinde ve dışında başarıya ulaşabilmek için erken yaşta yönlendirme yapılması gerekmektedir. Bu yüzden de futbolcuların mevki seçimlerinde fiziksel görünümünün ve yeteneğinin yanında Transaksiyonel Analizdeki ego durumu da göz önüne alınarak futbolcunun yüksek bir performans oluşumuna imkân sağlanabilir.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde, bana inanıp her türlü desteğini eksik etmeyen saygıdeğer tez hocam Yrd. Doç. Dr. Halis ÖZERK' e, anket uygulamalarında yardımcı olan dostlarıma, anket uygulamalarına katılan futbolcu ve antrenörlere, çalışmam süresince manevi desteklerini esirgemeyen annem Zehra Eyicil, babam Alaettin Eyicil, kız kardeşim Gözde Sayın' a ve her zaman yanımda olan oğlum Efe Akın' a sonsuz teşekkür ve şükranlarımı sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	1
ABSTRACT	3
ÖNSÖZ.....	5
KISALTMALAR LİSTESİ	9
TABLolar LİSTESİ.....	10
ŞEKİLLER LİSTESİ	11
GRAFİKLER LİSTESİ	12
EKLER LİSTESİ	13

1.BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem.....	19
1.2. Problem Cümlesi	21
1.3. Amaç	21
1.4. Araştırmanın Önemi	22
1.5. Araştırmanın Sayıltıları	23
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	23
1.7. Temel Kavramlar	24

2.BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Transaksiyonel Analiz Tanımı.....	26
2.1.1. Transaksiyonel Analizin Temel Sayıltıları	26
2.1.2. Ego Durumları Kavramı	27
2.1.2.1. Yapısal Analiz	28
2.1.2.2. Fonksiyonel Analiz	29
2.1.3. Ego Durumlarını Tanılama	300
2.1.4. Yaşam Pozisyonları	31
2.1.5. Temas İletileri.....	32
2.2.Futbolda Mevkiler	33
2.2.1. Kaleci	344
2.2.2. Bek	35

2.2.3. Stoper	35
2.2.4. Libero	36
2.2.5. Orta Saha ve Açık Kanat	37
2.2.6. Forvet	38
2.3. Sportif Performans	39
2.3.1. Sportif Performansı Etkileyen Faktörler	42
2.3.2. Performans ve Beceri	42
2.3.3. Performans ve Psikolojik Beceri	44
2.4. İlgili Araştırmalar	44

3.BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Yöntemi	52
3.2. Evren ve Örneklem	52
3.3. Veri Toplama Araçları	53
3.3.1. Ego Durumları Ölçeği	53
3.3.2. Performans Değerlendirme Skalası	55
3.3.3. Kişisel Bilgi Formu	55
3.4. Verilerin Toplanması	55
3.5. Verilerin Analizi	56

4.BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular	57
4.2. Futbol oyuncularının mevkilerinde oynama yılları ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?	65
4.3. Futbol oyuncularının sahip oldukları çocuk sayısı ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?	66
4.4. Futbol oyuncularının kardeş sayısı ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?	66
4.5. Futbol oyuncularının kaçınıcı kardeş olmaları ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?	66
4.6. Futbol oyuncularının öğrenim durumları ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?	67
4.7. Futbol oyuncularının ego durumları ile takım içi mevkileri arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?	67
4.8. Futbol oyuncularının performansları, ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumuna göre farklılaşmakta mıdır?	71

4.9.Futbol oyuncularının ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumu nasıl bir dağılım göstermektedir?..... 744

5.BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM..... 76

6.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER..... 833

KAYNAKÇA 866

EKLER 91

ÖZGEÇMİŞ 96

KISALTMALAR LİSTESİ

- TA : Transaksiyonel Analiz
EE : Eleştirel Ebeveyn Ego Durumu
KE : Koruyucu Ebeveyn Ego Durumu
Y : Yetişkin Ego Durumu
UÇ : Uygulu Çocuk Ego Durumu
DÇ : Doğal Çocuk Ego Durumu
EDÖ : Ego Durumları Ölçeği

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Futbol Oyuncuların Takımlara Göre Dağılımı.	57
Tablo 2. Futbol Oyuncularının Takımlarına ve Mevkilerine Göre Dağılımı. ..	58
Tablo 3. Futbol Oyuncularının Yaş Dağılımı.	59
Tablo 4. Futbol Oyuncularının Medeni Durumunun Dağılımı.	59
Tablo 5. Futbol Oyuncularının Sahip Oldukları Çocuk Sayısının Dağılımı. ...	60
Tablo 6. Futbol Oyuncularının Sahip Oldukları Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı.	60
Tablo 7. Futbol Oyuncularının Ailede Kaçınıcı Çocuk Olduklarının Dağılımı.	61
Tablo 8. Futbol Oyuncularının Öğrenim Durumları Dağılımı.	61
Tablo 9. Futbol Oyuncularının Oynadıkları Liglere Göre Dağılımı.	62
Tablo 10. Futbol Oyuncularının Şu An Oynadıkları Kulüpte Kaç Yıldır Oynadıklarının Dağılımı.	62
Tablo 11. Futbol Oyuncuları Kaç Yıldır Aynı Mevkide Oynadıklarının Dağılımı.	63
Tablo 12. Futbol Oyuncusunun Kendisini Hangi Mevkiyi Uygun Gördüğünün Dağılımı.	63
Tablo 13. Kaleci Mevkisinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.	64
Tablo 14. Bek Mevkisinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.	64
Tablo 15. Stoper Mevkisinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.	64
Tablo 16. Orta Saha Mevkisinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.	65
Tablo 17. Forvet Mevkisinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.	65
Tablo 18. Kalecilerin Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.	677
Tablo 19. Bek Oyucularının Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.	688
Tablo 20. Stoperlerin Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.	69
Tablo 21. Orta Saha Oyuncularının Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.	700
Tablo 22. Forvet Oyuncularının Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.	711
Tablo 23. Oyuncu Performansının Bağdaşım Durumuyla Bağlantısını Gösteren Ki Kare Tablosu.	722
Tablo 24. Futbol Oyuncularının Mevki-Ego Bağdaşım Durumlarının Frekans Dağılımı.	755

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 2.1. Ego Durumlarının Sembolizasyonu	29
Şekil 2.2. Fonksiyonel Analize Göre Ego Durumları.....	30
Şekil 2.3. Değişik Mesleklerde Tipik Olarak Gözlenen Ego Durumlarındaki Enerji Dağılımı.	33

GRAFİKLER LİSTESİ

Sayfa

Grafik 4.1. Futbol Oyuncularının Performanslarının Mevki-Ego Bağdaşım Durumuna Göre Dağılımı.	744
---	-----

EKLER LİSTESİ

	Sayfa
EK 1 - Ego (Ben) Durumları Ölçeği (Oyuncu)	91
EK 2 - Ego (Ben) Durumları Ölçeği (Yönetici)	92
EK 3 - Kişisel Bilgi Formu	93
EK 4 - Oyuncu Performans Değerlendirme Scalası.....	95

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Spor olgusu günümüzde toplumlar arası iletişimi sağlayan en büyük kitlesel aktivite olarak bilinmektedir. Birçok spor dalı olmasına rağmen, yıllardan beri bunlardan en önemlisinin futbol olduğu görülmektedir. Futbol geniş bir oyun alanında, çok sayıda oyuncunun katılımıyla, oyun kuralları gereği belirlenmiş sınırlı bir alanda, sonucun kalelere atılan ya da yenilen gollerle belirlendiği, el harici vücudunun her yerinin kullanılarak oynandığı bir spordur (Göral, Saygın, İrez, 2012: 5). Hem kuralların basit olması, hem fazla bir malzeme gerektirmemesi, hem de her yerde oynanabilir olması futbolun çekiciliğini artırmaktadır (Dever, 2010: 13).

Futbolun, kitlesel sporlar arasında en yoğun yaşandığı spor dalı olduğu aşikardır. Bu nedendir ki spor kulüpleri başarılı olabilmek ve bu başarıları elde tutabilmek için büyük çaba harcamaktadırlar. Futbol kulüplerinin amaç ve hedeflerine ulaşmak için harcadıkları bu çaba, sosyal, ekonomik ve kültürel boyuttadır. Öyle ki dünyada ünlü ve ekonomik olarak güçlü kuruluşlar futbol kulüplerinin sponsorluğu konusunda birbirleriyle yarışmaktadır.

Günümüz futbol anlayışında kulüplerin çok iyi futbolcu yetiştirmek, maçları kazanabilmek için çeşitli yöntemlere ihtiyaç duymaktadır. Dolayısıyla futbolcularla hem önemli başarılar elde etmek hem de bu oyuncuları çok yüksek fiyatlarla başka kulüplere transfer etmek arzusundadırlar. Bu yöntemler sporcunun en iyi şekilde beslenmesi, yoğun antrenman yapması, özel hayatının kısıtlılığı, zihinsel antrenman gibi birçok fonksiyonları barındırmaktadır.

Futbol takım sporudur. Takım içinde her futbolcunun bir mevkisi vardır. Bir takımı oluşturan 11 kişi özellik ve görevlerine göre ikiye ayrılır. Gol atmak isteyenler, yani saldıranlar, gole engel olanlar yani savunular. Bunun yanı sıra saldıranlar ve savunuların arasında yer alan orta saha oyuncuları vardır. Bunlar hem saldırı hem de savunmada görev alırlar. Görüldüğü gibi 11 kişilik bir futbol takımında birbirinden farklı mevki ve farklı kişilik özelliklerine sahip oyuncular vardır. (Başer, 1985: 157). Belirli mevkilerde

oynayan futbolcuların da belirli fiziksel özellikleri karşılaşması gerekmektedir. Örneğin kaleci uzun boylu ve esnek olmalıdır ya da forvet hızlı ve çevik olmalıdır ya da libero top tekniği mükemmel yakın oyunculardan seçilmelidir. Günümüz futbolunda küçük yaşta futbolcu seçmeleri yapılırken teknik ekibin ya da antrenörün seçtiği sporcular mevkilerin gerektirdiği teknik özelliklere göre seçilmektedir. Arslanoğlu' na (2005: 186), göre her konuda olduğu gibi, kişilik, sporda da başarıyı belirleyen en önemli etmendir. Spor dünyası, sürekli olarak, “En yüksek performans” kavramı üzerine kurulu olduğu için, sporcu kişiliğinin “ruhsal ve fiziksel” bütün güçlerini kullanarak en yüksek performansa ulaşmaya hazır ve buna ulaşmak için gerekli fedakarlığı yapmaya uygun bir kişilik olması gerekir (Başer, 1985: 58-59). Kişilik nedir? İnsanın süreklilik ya da nispeten süreklilik gösteren temel düşünce, duygu ve davranış özellikleridir. Sporcu seçilirken en önce kişilik özelliklerine, dikkat edilmesi gerektiğini, yeteneğin bile kişilik özelliklerine uygunsa çalışmayla geliştirilebileceğini ileri sürülmektedir (Arslanoğlu, 2005: 186-187).

TA (Transaksiyonel Analiz) kuramı, temelde bir kişilik kuramı olması nedeniyle, bireylerin davranışlarını, geçmiş yaşamlarıyla, zihinlerindeki kayıtlarla ve insanlarla etkileşimleriyle bir bütün olarak ele alması nedeniyle araştırmamızla yakından ilgilidir.

Bern'e göre TA kuramı, insanı olumlu olarak ele alan insanlı bir yaklaşımdır. Bilimsel literatürde “Etkileşim Analizi” adı altında incelenen “Transaksiyonel Analiz (TA)”, insanın kişilik yapısını ego durumlarına dayalı olarak yapısal ve fonksiyonel olarak analiz eden, kişiler arası iletişimlerde kişinin hangi ben durumlarını kullandığını, bunun iletişime nasıl yansıdığını, ne tarz temas iletileri, psikolojik oyunlar ve senaryolarla yaşamını sürdürdüğünü açıklayan bir kuramdır (Çatak, 2012: 2).

Ego durumları, Transaksiyonel Analizin en temel kavramıdır. Ego durumları yapısal ve fonksiyonel olmak üzere iki ayrı analiz şekli kullanılarak incelenmektedir. Yapısal analizde, ego durumlarının içeriği ile ilgilenirken, fonksiyonel analizde bu içeriğin süreci ile ilgilenir. (Akkoyun, 2011: 18; Özerk, 2008: 16; Keçeci, 2007: 29).

Ego durumları bireyin kişiliğinin anlaşılmasında etkili bir araçtır (Akkoyun, 2011: 14). Sporunun kişilik özelliklerinin bilinmesi uygulanacak olan yöntemin seçilmesinde önemlidir. Bir sporunun yakından tanınması, nasıl bir yaklaşımla ilişki kurulmasının bilinmesi, uygulamanın başarısı açısından çok önemlidir (Başer, 1985: 72).

Transaksiyonel Analiz ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde futbol oyuncularının ego durumlarıyla takımlarındaki pozisyonlarının uyuma (bağdaşıklık) düzeyinin saha içi performanslarıyla ile ilişkisi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bununla birlikte, TA kuramı ile ilintilendirilen çalışmalara bakıldığında ise; Çatak' ın (2012) ilköğretim okulu öğretmenlerinin yöneticilerinde gözlemledikleri ego durumu ile örgütsel güven arasındaki ilişkiyi incelediği araştırma, Özerk' in (2008), özel okul yöneticilerinde ve öğretmenlerde Transaksiyonel Analiz kuramı çerçevesinde gözlemledikleri ve birbirlerinde bekledikleri ego durumlarını karşılaştırdığı araştırma, Şamatacı' nın (2013), romantik ilişkilerde affetme: Transaksiyonel Analiz ego durumu açısından bir inceleme yaptığı çalışma, Alisinanoğlu ve Köksal' ın (2000), gençlerin ben durumları (ego state) ve empatik becerilerin incelenmesi ve empatik beceri ile ben durumlarında cinsiyetin farklılığa neden olup olmadığının belirlenmesi üzerine yaptığı araştırma, Çam' ın (1995), öğretmen adaylarının ego durumları ile problem çözme becerisi algısı ilişkisinin incelediği çalışma, Arı' nın (1989), üniversite öğrencilerinin baskın ben durumları ile bazı özlük niteliklerinin ben durumları, atılganlıkları ve uyumlarına etkisinin incelediği araştırma, Ümmet' in (2012), üniversite öğrencilerinde özgecilik davranışının Transaksiyonel Analiz ego durumları ve yaşam doyumu bağlamında incelediği çalışma, Baştuğ' un (1993) histerik kadınların ve eşlerinin kendilerini ve birbirlerini algılamalarının karşılaştırılmasının (TA ego durumları bakımından) incelendiği çalışma, Keçeci' nin (2007) hemşirelik yüksekokulu öğrencileri ve öğretim üyeleri arasındaki iletişimin Transaksiyonel Analiz ego durumları açısından değerlendirdiği çalışma, Keler' in (2008), lise öğrencilerinin Transaksiyonel

Analiz ego durumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelediği çalışma, Akbağ ve Deniz' in (2003), öğretim elemanı ve öğretmen adaylarının birbirlerine yönelik algıları Transaksiyonel Analiz açısından değerlendirmeleri konusunda çalışma yapıldığı görülmektedir (Bu ve diğer ilintili çalışmaların bulgularına ilişkin ilgili bölümlerde yer verilecektir).

Spor bilimcileri sportif performansı yükseltmek için yoğun bir çaba içindedir. Yeni antrenman prensipleri ve sporcuyla yüksek performansa ulaştırmak için arayışları devam etmektedir. Tüm bu çalışmalar spor performansında sadece fiziksel kapasitenin mükemmelliğinin yeterli olmadığını, psikolojik kapasitenin hiç de küçümsenmeyecek bir faktör olduğunu göstermiştir (Akarçeşme, 2004: 1).

Bazı insanların tutum, davranış ve güdüleri belirli roller için, diğer bazı insanlardan daha uygun olmaktadır. Rolün oynanması kişilik üzerine önemli ölçüde etki bırakır. Toplumsal bir niteliğe sahip bir rol ile insana özgü kişilik arasında önemli ölçüde bir etkileşim söz konusudur. Bu durum gerçekte insan ile organizasyon arasındaki etkileşim sorununu anlamada önemli bir yardımcıdır. Ancak unutmamak gerekir ki, organizasyondaki roller, insanı kişiliğinden uzaklaştırmamaktadır. İnsanlar rollerine uygun davranışlarda bulunurken kişiliklerini korurlar. Kişiliğine uygun bir role sahip olan insanların, organizasyon içindeki ilişkileri daha uyumlu ve başarısı daha yüksek olacaktır (Barutçugil, 2004: 80).

Spor psikolojisinde sportif başarı üzerinde etkili kişilik özellikleri ve psikolojik faktörler: kendine güven, kendi kendine karar verme, kendine saygı, başarıma isteği, zeka, kendine yeterlilik, sosyallik, yaratıcılık, dışa dökük, saldırganlık, mükemmeliyetçilik, psikotonik antrenman, çözümleme ayırma, zihinsel antrenman, olumlu düşünme, özgüven geliştirme, baskıya direnme, kararlı olmak, odaklanmak, sorumluluk almaktır (Arslanoğlu, 2005: 190; Biçer, 2008: 12-14).

Sportif performans bir bileşenler bütünüdür. Bütün içinde yer alan çeşitli etmenlerin karşılıklı etkileşimlerinin derecesi ve yönü sportif performansın derecesini belirlemektedir. Performansın artması veya artırılması

için sadece fiziksel, anatomik, mental fizyolojik kapasitenin uygun ve yüksek olması yeterli değildir. Sporcunun ruhen ve sosyal yönlerden de kendini hazırlayarak ve motivasyonunu sağlayarak, bu konudaki yeteneğini en üst noktalara taşıması gereklidir. Bunun sağlanmasının en önemli koşullarından biri, sporcunun kendi kapasite ve yeteneklerini bilmesidir (Akın; Özder ve Koca 2006: 34).

Sporcuların performanslarını arttırmak için spor psikoloji alanında çalışmalar yapılmaktadır. Spor psikoloji alanında ilk çalışma 1897 yılında Norman Triplett “sosyal destek” koşulları altında bisikletçilerin performanslarını incelemiştir. Triplett seyircinin olumlu tezahüratları altında bisikletçilerin hızının arttığını hesaplamıştır (Arslanoğlu, 2005: 47). Spor psikoloğu olan Carl Botter’ in Moskova’ da yarışan olimpiyat sporcularının moral ve performansları üzerine yaptığı araştırmada, takım uyumu ve takım ruhunu performansı etkileyen en önemli unsurlardan birisi olarak vurgulamış, takım oyuncularının yüksek performansa ulaşmasında içinde bulunan atmosfer ile kişilerin iyi ilişkilerinin olumlu etki yaptığını dikkat çekmiştir (Biçer, 2008: 252).

Takım ruhu çalışmasını verimli hale dönüştürebilmek için, takım üyelerinin o takımda hangi parçayı oluşturacağını önceden belirlemek gerekmektedir. Takımın amacına ulaşabilmesi için oluşturulacak olan ekibin enerjisi, problem çözme, görevlerini en etkili biçimde yerine getirme ve takım üyelerinin kaynaklarını maksimum düzeyde kullanmalarını sağlamaya ihtiyacı vardır. Ancak şartlar uygun olduğunda etkin bir takım bir araya getirilebilir ve en iyi şekilde oluşması sağlanabilir (Belbin, 1993: 32).

Loehr, Weinberg İdeal Performans Modeli’ nin en önemli kavramı olarak ideal performans durumunu vurgular, “sporcu ne zaman mükemmel bir performans ortaya koyuyorsa, çok farklı psikolojik ve zihinsel duruma sahiptir” der (akt. Biçer, 2008: 19). Sporcunun psikolojik, zihinsel durumunun yanı sıra kişilik özellikleri de performans arttırmada önemlidir. Sporcunun kişilik özelliklerinin bilinmesi uygulanacak olan yöntemin seçilmesinde önemlidir. (Başer, 1985: 72). Amerikan futbolunda oynanan pozisyonlar ve psikolojik

beceriler hakkında yapılan araştırmanın sonucu olarak sporcuların karakterleri ile oyunlardaki pozisyonları arasında olumlu ilişki olduğu sonucuna varılmıştır (Cox ve Yoo, 1995: 187). Sportif başarıyı etkileyen psikolojik ve kişilik özelliklerinin incelendiği ve örneklemleri A Milli Futbol Takımı'nda oynamış 50 milli futbolcunun oluşturduğu çalışmada kişilik özelliklerinin başarıyı etkilediği sonucuna varılmıştır (Tokdemir, 2011: 1).

Bu çalışmanın amacı ülkemizde ve dünyada akademik açıdan araştırılmamış olan futbolcuların ego durumları, mevkileri ve performansları arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak, futbolcuların sportif başarılarını etkileyen performanslarını en iyi şekilde gerçekleştirebilmeleri için, futbolcuların ego durumlarıyla, takımdaki pozisyonları arasındaki ilişki düzeyini ortaya koymaktır. Bu bilgiler ışığında, ego durumları saptanan sporcuların, en iyi performansı ortaya koyabilmeleri için doğru pozisyonlara yerleştirilip futbol kulüplerinin daha fazla başarı elde etmesi ve elde ettikleri başarının devamlılığını amaçlamaktadır.

1. 1. Problem

Günümüz dünyasında futbol, gerek izleyici gerekse sporcu sayısı ile günümüzün bir numaralı spor dalıdır (Erdil ve ark, 2013: 6) . Futbol dünyanın pek çok ülkesinde ve ülkemizde de en çok rağbet gören spor dallarının başında gelmektedir. İlgi çekici olması ve her toplum çeşitli şekillerde zevk vermesinden dolayı geniş ve büyük kitlelere mal olmuş, dolayısıyla milyonlarca insanın ilgi odağı haline gelmiş bir spor dalıdır (Akbulut, 2012: 5).

Türk ve yabancı kulüpler başarılı olabilmek adına takımlarına sürekli yatırım yapmaktadırlar. Sık sık yüksek paralara yabancı uyruklu futbol oyuncularını (futbolcu) transfer edilmekte ve teknik direktörler değiştirilmektedir. Her teknik direktör ve oyuncu değiştiğinde, takıma adaptasyon için zaman kaybı yaşanmakta olduğu görülmektedir. Ayrıca futbol oyuncularının oynadıkları mevki, teknik direktörler isteği ile değiştirildiğinden, sporcular doğru mevkide yer almadıkları zaman yeteneklerini gösteremedikleri

düşünülmektedir ya da başka bir teknik direktör tarafından doğru mevkiye yerleştiklerinde yeteneklerini sergileyebildiklerini gözlemlenmiştir. Örneğin Birol Parlak'ın Tam Saha derginde yaptığı röportajda “stoper oldum hayatım değişti” diyor (Parlak, Tamsaha, Nisan 2014: 24).

Bir fiziksel aktivite sırasında, o fiziksel aktivitenin gerektirdiği fizyolojik, biyomekanik ve psikolojik verime performans adı verilir (Yıldırım, 2009: 11). Performans sadece bir fiziksel nitelik değil aynı zamanda psikolojik süreçtir (Akarçeşme, 2004: 1). Yani futbolda performans, sadece fiziksel, teknik ve taktik değil, aynı zamanda imgeleme, baskı altında doruk performans ortaya koyma, bağlılık gösterme, stresle başa çıkma, karşılaşma kaygısı, hedef belirleme, dikkat ve konsantrasyon gibi psikolojik becerileri de içeren bir bütünlük göstermektedir. Bu durum futbolda bütün oynatılan pozisyonlar için önemli olmakla birlikte, bunların her birinin özel istemleri de vardır. Örneğin, kalecilik ile orta saha pozisyonlarının gerektirdiği, fiziksel-fizyolojik, teknik, taktik ve psikolojik istemler farklılık gösterebilir (Konter, 2005: 21).

Spor ve kişilik ilişkisini doğru bir şekilde ortaya koymak istediğimizde, cevaplandırılması gereken iki soru karşımıza çıkar. "Bir spor türünde bulunan insanın kişiliğinde bir değişiklik olur mu?" ve "Belirli kişilik özellikleri belli bir spor türünü belli bir düzeyde icra etmek için bir gereklilik midir?" Spor ve kişilik arasında bir etkileşimin mevcudiyetinden şüphe duymayan araştırmacılar, yukarıdaki sorulardan yola çıkarak toplumsallaşma ve seçicilik hipotezlerini ortaya koymuşlardır. Toplumsallaşma hipotezine göre, spor kişiliği etkiler. Burada spor bağımsız değişkendir. Seçicilik hipotezinde ise, kişiliğin sadece yapılacak spor türünün seçimini değil, aynı zamanda spordaki başarıyı da etkilediği ileri sürülür (Küçük, 2009: 52).

Futbol kulüpleri başarılı olmak adına çok paralar harcamasına rağmen, futbol oyuncularının seçiminde ve performans artırımında sporcuların kişilik özelliklerine ve yapılarına çok fazla önem verilmediği düşünülmektedir. Çünkü sporcunun kişiliğini tanımak ve onu maksimal performansa zorlayacak, kişiliğine uygun yöntemleri bulmak ancak antrenörler yardımıyla olmaktadır.

Antrenörler de bunu kendi kişisel sezgi ve deneyimlerine dayanarak yapmaktadır (Akarçeşme, 2004: 16).

Futbolcuların fiziksel ve fizyolojik özellikleri üzerine yapılmış bir çok çalışma olmasına rağmen, yapılan literatür taramasında futbol oyuncuların ego durumlarıyla ilgili çalışma olmadığı görülmüştür. Futbolcuların sahip oldukları ego durumu ve oynadıkları mevki arasındaki ilişkiyi incelemek bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

1. 2. Problem Cümlesi

Futbol oyuncularının kendilerinde değerlendirdikleri ego durumlarının, Teknik Direktörlerce takımlardaki pozisyonların gerektirdiği düşünülen ego durumları ile uyuma (bağdaşıklık) düzeyinin saha içi performansları ile ilişkisi var mıdır?

1. 3. Amaç

Bu çalışmanın amacı; futbol takımına seçilen oyuncuların, maçlardaki ve/veya antrenmanlardaki takım içi pozisyonları ile ego durumları arasındaki bağdaşımın, oyuncunun performansı ile ilişkisini incelemektir. Böylelikle futbol oyuncularının, sportif başarılarını etkileyen performanslarının en iyi şekilde ortaya koyabilmelerini sağlayabilmektir.

Yapılan literatür taramaları sonucu ülkemizde ve dünyada daha önce Transaksiyonel Analiz ego durumları futbol da mevki bağdaşım konusunun araştırılmamış olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmadan hareketle, futbol oyuncularının, sportif başarılarını etkileyen performanslarının en iyi şekilde ortaya koyabilmelerini sağlayabilmektir.

Ego durumları saptanan sporcuların, en iyi performansı ortaya koyabilmeleri için takım kadrosunda en isabetli/doğru pozisyonlara yerleştirilip

futbol kulüplerinin daha fazla başarı elde edebilmelerine katkıda bulunabilmeleri amaçlanmaktadır.

Araştırmanın temel hedefleriyle ilintili olarak aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır.

1. Futbol oyuncularının mevkilerinde oynama yılları ile ego durumları ve performansları arasında bir ilişki var mıdır?
2. Futbol oyuncularının sahip oldukları çocuk sayısı ile ego durumları ve performans arasında bir ilişki var mıdır?
3. Futbol oyuncularının kardeş sayısı ile ego durumları ve performans arasında bir ilişki var mıdır?
4. Futbol oyuncularının kaçınıcı kardeş olmaları ile ego durumları ve performans arasında bir ilişki var mıdır?
5. Futbol oyuncularının öğrenim durumları ile ego durumları ve performans arasında bir ilişki var mıdır?
6. Futbol oyuncularının ego durumları ile takım içi mevkileri arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?
7. Futbol oyuncularının performansları, ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
8. Futbol oyuncularının ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumu nasıl bir dağılım göstermektedir?

1. 4. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın önemi, elde edilen bulgular doğrultusunda gerek bireysel düzeyde futbolcunun mevkii bağlamında performansına, gerek teknik direktörlerin takım kurgusuna ve başarısına katkıda bulunabilmektir. Aynı zamanda gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde futbolun tüm platformlarına katkı sağlayabilmektir.

Futbol oyuncularının (futbolcuların), ego durumları ve maçlardaki temel mevkileri arasındaki bağdaşıklığın, oynanan maçlardaki saha içi performansları ile ilişkisi araştırılmıştır. Bu araştırmanın neticesinde, Türk futbol kulüplerine, hatta dünya futbol kulüplerine katkıda bulunmaktır.

Futbol kulüplerinde altyapıya futbol oyuncusu seçerken, gelişi güzel yöntemlerle değil, daha bilinçli seçim yapılmasını sağlamayı amaçlanmaktadır. Teknik direktör veya teknik ekip tarafından seçilen futbolcuların uzmanlar tarafından da ego durumunun saptanacaktır. Böylece ego durumu saptanan futbol oyuncularının uygun pozisyonlara yerleştirilerek, daha iyi performans ortaya koyabilmesi sağlanacaktır.

1. 5. Araştırmanın Sayıtları

1. 5. 1. Katılımcıların (Galatasaray, Trabzonspor, Gençlerbirliği, Samsunspor ve Antalyaspor futbol kulüplerinde de oynayan 103 futbol oyuncusu) Ego Durumu Ölçeği' ne ve Kişisel Bilgi Formunda var olan sorulara verdikleri cevapların onların gerçek düşüncelerini yansıttığı varsayılacaktır.

1. 5. 2. Kullanılan ölçekler geçerli ve güvenilirlerdir.

1. 5. 3. Araştırmanın evrenini oluşturduğu futbol takımlarının kurum kültürünün yerleştiği varsayılacaktır.

1. 5. 4. Araştırmadaki çalışma Süper Lig ve 1. Lig futbol kulüplerinin grubunun futbol oyuncularını temsil edebilecek nitelik ve nicelikte olduğu varsayılacaktır.

1. 6. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. 6. 1. Yapılan araştırma 2013 – 2014 futbol sezonundaki Süper Lig ve 1. Lig takımlarının oyuncularının performans durumlarıyla sınırlıdır.

1. 6. 2. Yapılan araştırmanın evrenini kurum kültürünün yerleştiği düşünülen (varsayılan) Galatasaray, Trabzonspor, Gençlerbirliği, Samsunspor ve Antalyaspor futbol kulüplerinde oynayan 103 futbol oyuncusuyla sınırlıdır.

1. 6. 3. Araştırma, amaç bölümündeki sorularla sınırlıdır

1. 6. 4. Futbol oyuncularının kendilerinde algıladıkları ego durumunun belirlenmesi, "Ego Durumları Ölçeği" verileri ile sınırlıdır.

1. 6. 5. Araştırma, Performans Değerlendirme Skalası'yla sınırlıdır.

1. 6. 6. Araştırma Kişisel Bilgi Formu ile sınırlıdır.

1. 7. Temel Kavramlar

TA (Transaksiyonel Analiz): Kuramın kurucusu E. Berne tarafından genel anlamda “Karşılıklı Davranışsal Çözümleme” olarak tanımlanmaktadır (Berne, 2001: 31). En az iki birey arasında gerçekleşen iletişim sürecinde davranışların karşılıklı çözümlenmesini ifade etmektedir. Berne, bir uyarıcı ve bir tepkiden oluşan birime, transaksiyon (karşılıklı etkileşim işlemi) adını vermektedir (Berne, 2001: 31).

Ego Durumları (Ego States): İçsel ve dışsal uyarıcıları organize etmeye yarayan üç ruhsal organın (extero-psyche, neo-psyche, ve archaeo-psyche) fenomenolojik belirtilerdir. Başka bir deyişle, aklın farklı durumları ve bunlara ilişkin davranış örüntüleridir. Ruhsal organlar yapısal düzenleyiciler olup, ego durumları bu organlardaki etkinliklerin fenomenolojik belirtilerdir. Bu anlamda da, davranışların bir sınıflandırması olmayıp, daha çok öznel yaşantıların bir sınıflandırmasıdır (Özerk, 2008: 8)

Ebeveyn Ego Durumu: Bebek doğduğunda ilk ebeveynle karşılaştığı için anne babadan alınmış tutum ve davranışları içerir. Dışta, başkalarına karşı önyargılı, eleştirel ve koruyucu davranışlarla belirtilir. İçteyse, Çocuk ben durumunu etkilemeyi sürdüren eski anne-baba iletileri olarak yaşanır (Jongeward ve James, 1996: 23). Bunlar iki şekilde gözlemlenmektedir. Bir Eleştirel Ebeveyn Ego Durumu; güçlü, inatçı, azarlayıcı, kınayan, ilkeli, cezalandırıcı ve görev yükleyicidir. İkincisi Koruyucu Ebeveyn Ego Durumu; af edici, ilgili, özen gösterici, destekleyici, cesaretlendirici, şefkatli, aşırı koruyucu ve endişelidir. (Solomon, 2003: 15)

Yetişkin Ego Durumu: Bilgisayar gibi çalışır. Şimdi ve burada tepkileri verirken ortaya çıkan duygu, düşünce ve davranışları içermektedir. (Akkoyun, 2011: 20)

Çocuk Ego Durumu: Çocuk Ego durumunu tanımlamak için “çocuksu” sözcüğü kullanılır. Bir çocukta görülen tüm doğal dürtüleri içerir. Aynı zamanda da çocuğun ilk deneyimlerinin, tepkilerinin, kendisi ve başkalarıyla

ilgili olarak aldığı durumların kayıtlarını tutar. Sevimlidir, eğlencelidir, yaratıcıdır. İki şekilde gözlemlenir birincisi Uygulu Çocuk Ego Durumu; dış dünyanın beklediği gibi davranan, ruhsal okşanmayla beslenen çocuktur. Ebeveynin istek ve arzularına göre hareket eder. Doğal Çocuk Ego Durumu; kendini spontan olarak ifade eder. Birilerine göre hareket etmekten çok, kendi istek ve arzularına göre hareket eder. (Berne, 2001: 26-27)

Sportif Performans: Bir fiziksel aktivite sırasında, o fiziksel aktivitenin gerektirdiği fizyolojik, biyomekanik ve psikolojik verime performans adı verilir. Sportif performans, temelde sporcunun vücut yapısı, cinsiyeti ve yaşı ile doğrudan ilişkilidir. Bir spor dalında başarılı olmak için amaca uygun özelliklerin geliştirilmiş olması gereklidir. Performansın tüm spor dalları için ortak olan ölçülebilir elemanları vardır. Bu elemanlar içinde kuvvet, hız, dayanıklılık ve esneklik nesnel olarak ölçülebilir (Karabulut, 2006: 32).

Performans bir işi başarmaya yönelik, eylem olarak kabul edilir. Bunun için sportif performans başarılması gereken bir görevin yerine getirilmesi sırasında ortaya konulan çabaların bir bütünü olarak görülebilir. Sportif performans olumlu, olumsuz tüm etkenlere rağmen gerçekleşen sporcunun sportif kabiliyeti, kapasitesi ve kalitesinin bileşkesi olarak da kabul edilmektedir. (Bayraktar ve Kurtoğlu, 2011: 16). Sporda en yüksek performansa ulaşmada sadece uğraştığı spora yatkınlık değil, aynı zamanda ilgili spor dalının gerektirdiği kişilik yapısı da rol oynar (Baumann, 1994: 22).

Futbol: Futbol bir dizi kurallar oyunudur. Bu kuralları iyi bilmek ve uygulamada kuralların içinde kalarak rakibini alt etme ve başarıya ulaşma yolunu bulma sanattır. Hedefi, stratejisi ve taktikleri belirlenmesine rağmen, insan faktörü içerdiği için sonucu önceden kestirilmeyen ve garantisi olmayan bir oyundur (Durusoy, 2002: 13).

2. BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2. 1. Transaksiyonel Analiz Tanımı

Berne' e göre Transaksiyon Analiz (TA) bir kimsenin başkalarıyla olan iletişimde ne olup bittiğinin incelenmesine denilmektedir. Bir uyarıcı ve bir tepkiden oluşan birime de transaksiyon (karşılıklı etkileşim işlemi) adı verilmektedir. Transaksiyon; iki kimsenin belli ego durumları arasında gerçekleşen, bir uyarıcı ve bir tepkiden oluşan bir iletişim birimidir. İletişimdeki yalnızca bir işleme yapılan müdahale veya işlemlerden birinin daha farklı olarak gerçekleştirilmesi, kişilerarası ilişkilerde önemli bir değişiklik yaratabilir. Kişilerarası ilişkilerde ne olup bittiğinin işlem işlem ele alınarak incelenmesine Asıl Transaksiyonel Analiz ya da Asıl İşlemsel Çözümleme denilmektedir (Akkoyun, 2011: 37).

Bir diğer temel kavram olan ego durumu kavramı, bir davranış modeli ile ilişkili olan tutarlı duygu ve düşünce örüntüsü olarak tanımlanmaktadır. (Akbağ ve Deniz, 2003: 266)

Transaksiyonel Analiz (TA) insanların kişilik yapısını birinci düzeyde Ebeveyn, Yetişkin ve Çocuk ego durumlarına dayalı olarak yapısal ve fonksiyonel olmak üzere analiz eden, günlük hayatta daha çok hangi ego durumunun kullanıldığını, çoğunlukla yaşadığı ego durumunun insanlarla olan iletişimine nasıl yansıdığını, temas iletilerini, psikolojik oyunları, raket duygularını ortaya koyan bir yaklaşımdır.

2. 1. 1. Transaksiyonel Analizin Temel Sayıtları

Transaksiyonel Analiz yaklaşımının temel varsayımları aşağıdaki gibidir.

1. İnsanlar OKEY'dir. Bu herkes ne yaparsa yapsın, kim olursa olsun değerlidir, anlamlıdır ve önemlidir demektir. İnsanlar arasında pek çok farklılıklar vardır, ancak insan olarak herkes eşittir.

2. Herkesin düşünme kapasitesi vardır: İnsanlar çevrelerinde ne olduğunu ve kendilerine ne olduğunu kavrayabilme kapasitesine sahiptir. Önemli bir psikiyatrik bozukluğu olmayan herkesin düşünme kapasitesi vardır. Tüm ruhsal sorunlar uygun yaklaşım kullanıldığında ve sorunu olan bireye gereken bilgiler verildiğinde, kişinin kendisi tarafından çözümlenebilir. Bu herkese aynı davranmak değildir; ama herkesin varlığını kabul etmek demektir.

3. Yaşamında ne olacağına herkes kendi karar verir: İçinde bulunduğumuz durum ve çevremizdeki insanlar, bizim üzerimizde az ya da çok, hafif ya da yoğun çeşitli etkilerde bulunabilir. Ancak hangi koşullarda olursa olsun içinde bulunduğumuz duruma nasıl bir tepkide bulunacağımıza biz karar veririz. Etkilenmeyi kabullenebiliriz de, kabullenmeyebiliriz de. Etkilenmemizi bile istediğimiz gibi düzenleyebiliriz (Akkoyun, 2011: 4-6).

İnsanlar dünyaya prens veya prenses olarak gelirler, ancak daha sonra kurbağaya dönüşürler. TA'ın ve terapinin amacı da insanların yeniden prens ya da prenses olmalarına yardımcı olmaktır (Özerk, 2008: 11).

2. 1. 2. Ego Durumları Kavramı

Ego durumları Transaksiyonel Analizin en temel kavramıdır. Bern'e göre ego durumu uyumlu duygular sistemi ve uyumlu bir davranışlar bütünüdür. Ego durumları, doğumdan itibaren bir kişi büyürken oluşturduğu öznel davranış kalıplarından oluşur.

Ego Durumları Yapısal Analiz ve Fonksiyonel Analiz olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kişilik psikolojisinin konusu yapısal analizi gerektirirken, iletişim psikolojisinin konusu fonksiyonel analizi gerektirmektedir (Akkoyun, 2011: 18).

2. 1. 2. 1. Yapısal Analiz

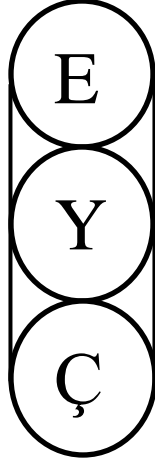
Yapısal analiz, kişilik psikolojisiyle yani ego durumlarının içeriğiyle ilgilenir.

Ebeveyn Ego Durumu: Her bireyin anababası (veya onların yerine koyduğu kişiler) vardır. Kişi anababasının benlik durumlarını kendi algıladığı biçimde yeniden oluşturan bir dizi benlik durumunu içinde taşır. Anababasal benlik durumları belirli koşullar altında eyleme geçebilir (ruhsal yapının dışruhsal çalışması). Konuşma diliyle: "Her kişi kendi anababasını içinde taşır" (Berne, 2001: 26)

Yetişkin Ego Durumu: Kişinin "mantıklı" ve "sağduyulu" yanı olarak tanımlanır. Şu andaki gerçeğe uygun olan ve diğer iki kategoriden özerk duygu, düşünce ve davranış örüntüleri takımıdır. Nesnel verileri işleyerek yaşamda karşılaşılan her tür problemin çözümüne yönelik yaşantılardan oluşmaktadır. (Akkoyun, 2011: 16)

Çocuk Ego Durumu: Kişinin hayatla baş edebilmek için, kendisinin oluşturmuş olduğu, kişiliğinin bir parçası olan ve çocukluğundan izler taşıyan tutum, davranış, duygu ve düşünce örüntüleri takımıdır. Buradaki çocuk kavramı ile bir kişinin hayatı boyunca temel varlığı korumaya yönelik olan yaşantıları kastedilmektedir. O yüzden Çocuk ego durumu sadece çocukluğa ilişkin yaşantılardan oluşmaz. Bir kimse başkalarına ve çevresine tepkide bulunurken bu kayıtlardan hareket ederse veya bu kayıtlardakine benzer yeni yaşantılar içindeyse Çocuk Ego Durumdadır (Akkoyun, 2011: 16).

Berne, bu ego durumlarını birbirine değen 3 daire ile göstermiştir. Kişiliği bir bütün olarak ifade ettiğinden, bunu belirtmek üzere çevresinde de bir elips çizilmektedir.

Şekil 2. 1. Ego Durumlarının Sembolizasyonu

2. 1. 2. 2. Fonksiyonel Analiz

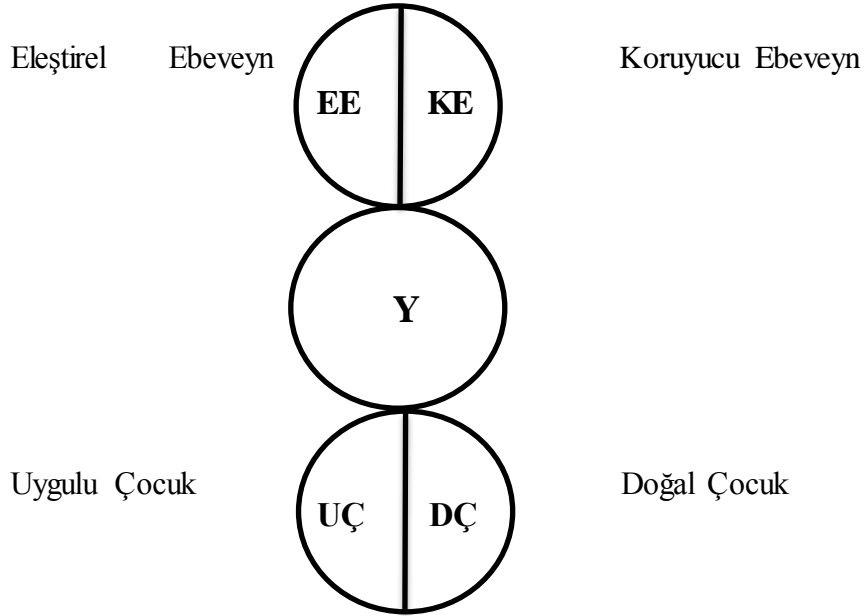
Fonksiyonel analiz iletişim psikolojisiyle yani, bu içeriğin süreciyle ilgilenmektedir. Fonksiyonel analiz daha çok gözlenen davranışların sınıflandırılması ile ilgilidir. Kişiler arası ilişkiler ve iletişim psikolojisi açısından bakıldığında ego durumlarının fonksiyonel analizde ele alınması gerekmektedir. Çünkü iletişimde iki kişi arasında ne olup bittiğine bakarken, kişilerin içinde ne olduğu ile değil ne yaptıklarıyla ilgilenmemiz söz konusudur. (Akbağ ve Deniz, 2003: 267). İkinci Düzey Fonksiyonel analizde Ebeveyn Ego Durumu; Eleştirel Ebeveyn ve Koruyucu Ebeveyn, Çocuk Ego Durumu ise; Uygulu Çocuk ve Doğal Çocuk olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Yetişkin ego durumu ise sınıflandırılmamaktadır.

Eleştirel Ebeveyn; güçlü, inatçı, azarlayıcı, kınayan, ilkel, cezalandırıcı ve görev yükleyicidir. Koruyucu Ebeveyn; af edici, ilgili, özen gösterici, destekleyici, cesaretlendirici, şefkatli, aşırı koruyucu ve endişelidir (Solomon, 2003: 15).

Yetişkin Ego Durumu; bir bilgisayar gibi olasılıkları hesaplayan kişidir. Dünyadan gelen verileri toplar ve onları işler. Temelde kişinin iki ego durum ihtiyaçlarını karşılamaya yarar (Akkoyun, 2011: 23). “Here and now = Burada ve Şimdi” tepkisini verirken ortaya çıkan duygu, düşünce ve davranışlardır.

Şimdiki zamandaki gerçeğe uygun olandır ve diğer iki kategoriden farklı tepkiler verir (Özerk, 2008: 15; Akkoyun, 2011: 21).

Doğal Çocuk; kendini spontan olarak ifade eder. Birilerine göre hareket etmekten çok, kendi istek ve arzularına göre hareket eder. Uygulu Çocuk; Dış dünyanın beklediği gibi davranan, ruhsal okşanmayla beslenen çocuktur. Ebeveynin istek ve arzularına göre hareket eder. Sanki ebeveyni onu her yerde izliyormuş gibi davranır. Çalışkandır, asidir, usludur. Davranışlarını başkalarına uygun olup olmadığına göre hareket eder (Özerk, 2008: 18; Akkoyun, 2011: 21).

Şekil 2. 2. Fonksiyonel Analize Göre Ego Durumları

2. 1. 3. Ego Durumlarını Tanılama

TA' da dört çeşit tanılama yapılmaktadır.

Davranışsal Tanılama: Bireyin kullandığı kelimelerini, ses tonunu, beden duruşunu, jest ve mimiklerini gözleyerek yapılır. (Akkoyun, 2011: 29)

Sosyal Tanılama: İki veya daha fazla kişinin topluluk içinde girdiği etkileşim sırasında hangi ego durumunu kullandığını anlamaya yönelik yapılan

tanılama şeklidir. Bir iletişim anında bireyin hangi ego durumundan uyarılar gönderdiğinin, karşısındakinin de hangi ego durumundan tepki gösterdiğinin araştırılmasıyla yapılan tanılama şeklidir. (Kayalar, 2002: 268)

Tarihsel Tanılama: Bireyin geçmiş yaşantısını inceleyerek, şu an yaşadığı duygu yoğunluğunu daha önce ebeveynlerine karşı yaşayıp yaşamadığını, ebeveynleri gibi konuşup konuşmadığını, ebeveynlerinin jest ve mimiklerini kullanıp kullanmadığının araştırılmasıyla yapılan tanılama çeşidi. (Kayalar, 2002: 268)

Fenomonolojik Tanılama: Bireyin kendi yaşantısını incelemesi, bireye oldukça doğru bilgiler verebilir. Birey daha önce yaşadığı duygu yoğunluğunu tekrar yaşamaması durumu yani çocuklukta yaşanan bir duygu benzer bir yaşantıda tekrarlandığında fenomonolojik olarak tanılanabilir (Akkoyun, 2011: 30).

Bu tanılar birbirinden bağımsız tanılardır. TA'nın psikolojik tedavi için kullandığı durumlarda tüm tanılardan yararlanmak gerekir.

2. 1. 4. Yaşam Pozisyonları

Bireyin kendisine ve başkalarına ilişkin algılarını dayandırdığı temel duruma Yaşam Pozisyonu denir. Yaşam pozisyonları kavramı; bir kimsenin yalnızca kendisi ve başkalarıyla ilgili görüşleriyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda psikolojik bir durumu ifade etmekte ve bireyin kendisine ve başkalarına ilişkin duygu, düşünce ve davranışlarını içermektedir (Akkoyun, 2011: 59).

Bütün bireyler “Yaşam Anlayışları” ile örtüşen davranışlar sergiler ve bu anlayış yaşam stilini biçimlendirir. Bireyin Yaşam Stili'ni çocukluk yaşantısında maruz kaldığı pozisyonlara ilişkin verilen anlamlar belirler, Yaşam Pozisyonunu ise bebeklikteki kendilik ve dış dünya algısı belirler. Berne ise bunu varoluşsal bakımından “OKEY olma” durumu olarak ifade etmektedir. Ben OKEY'im veya OKEY değilim, Sen Okey'sin veya OKEY

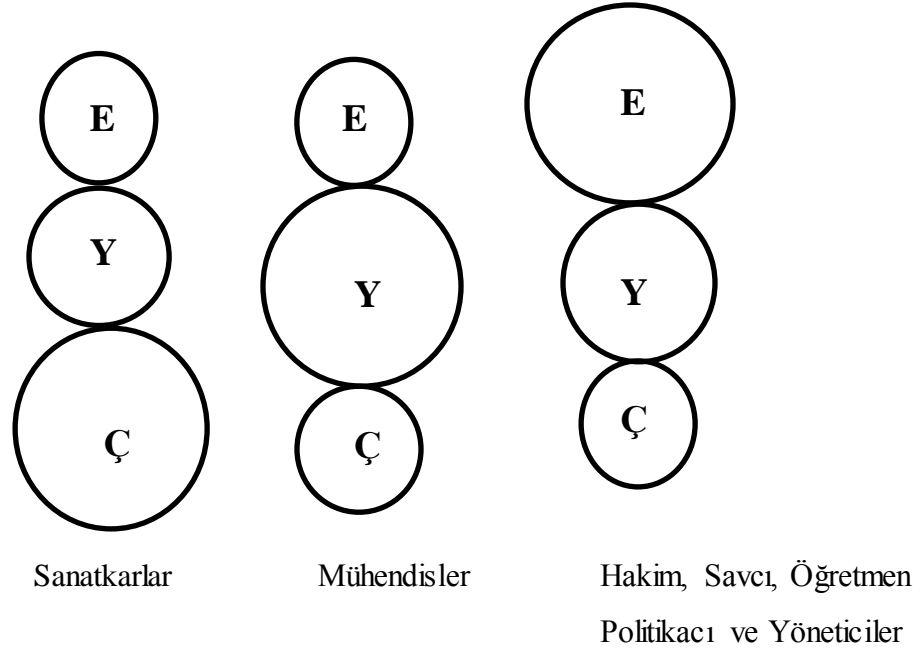
değilsin durumları bir araya getirildiğinde dört farklı konumu belirleyen şu ifâdeler ortaya çıkmaktadır (Akkoyun, 2011: 59).

1. Ben OKEY'im, Sen OKEY'sin
2. Ben OKEY değilim, Sen OKEY'sin
3. Ben OKEY'im, Sen OKEY değilsin
4. Ben OKEY değilim, Sen OKEY değilsin

2. 1. 5. Temas İletileri

Bern'e göre bir kimsenin varlığının onandığını gösteren ve duyu organlarına hitap eden her mesaj temas iletisidir. Hem biyolojik, hem psikolojik olarak bütün insanların temas iletisi ihtiyacı vardır. Bebeklik yıllarında dokunma ile başlayıp, yetişkinlikte fark edilme ihtiyacının giderilmeye çalışılmasıyla devam eder (Akkoyun, 2011: 48).

Değişik yaşantılar, değişik ego durumlarına yönelik temas iletileri sağlamaktadır. Belli meslekler, belli ego durumlarından temas iletisi sağlamak için iyi bir olanak sağlar. Her bir meslek, belli ego durumları enerjilerinin özelliklerini harekete geçirilmesini gerektirir ve belli bir meslekte de belli ego durumlarına uyarıcının gönderilmesine izin verilir. Genellikle öğretmenlerin, savcıların, hakimlerin bulunduğu ego durumları Ebeveyn ego durumu, mühendislerin bulunduğu ego durumu Yetişkin ego durumu ve ressamın, müzisyenlerin yani sanatçıların bulunduğu ego durumunda Çocuk ego durumuna yönelik temas iletileri bolca yer alır ve bu ego durumları bakımından temas iletileri alışverişleri çoğunluk karşılıklıdır. Bunda dolayı, belli bir ego durumu enerji toplamı diğer ego durumlarına göre daha fazladır (Akkoyun, 2011: 50).

Şekil 2. 3. Değişik Mesleklerde Tipik Olarak Gözlenen Ego Durumlarındaki Enerji Dağılımı.

2. 2. Futbolda Mevkiler

Futbolda, futbolcuların oyun alanının hangi bölgesinde yer aldıklarına göre isimlendirilmesine mevki denir. Mevkiler, takımın hangi sistemde oynamasına göre ve futbol sahasının yerine göre değişiklik gösterir. Takımların sahada dizilişlerine göre mevkiler de belirlenmektedir. Futbolda oyun sistemleri savunma - orta saha - hücum dizilişi ile 4-4-2, 3-5-2 gibi düzenler ile isimlendirilmektedir.

Aslında tüm sistem ve dizilişler bir takımın başarıya ulaşma sürecinde, oyuncuların yetenek ve niteliklerine göre, kolektif bütünlük temelinde toplam faydayı maksimize edecek, taktik ve teknik değerler toplamıdır. Bütün bunlar gösteriyor ki, başarıya giden yolda en uygun oyuncuları, en uygun sistem ve dizilişle oynatıp, en uygun sonuca ulaşmak, günümüz çağdaş futbolunun temel amaçlarından birisidir (Akşar, 2005: 42).

Belbin' e (1993: 32) göre, takım üyelerinin rollerini tanımlamak; her bir üyenin sorumluluklarının ve takım üyesinin her bir takımın hangi parçası olacağını belirlenmesi, çıkabilecek problemlerin çözülmesini, karşılıklı iletişimi ve kişilerin birbirlerine destek vermelerini sağlamanın en iyi yoludur. Oyuncuların mevki isimleri şunlardır.

2. 2. 1. Kaleci

Gelişen futbol anlayışında kaleciler, özel ve farklı bir konumdadır. Takımın neticeye en çok etkisi olan elemandır. Kalecinin iyi perspektif bilip göz ayarıyla kalenin açığını kapama konusunda uzmanlaşması gerekir (Durusoy, 2002: 27).

Güntümüzde kalecilerin sorumluluk alanı genişlemiş, en yakın takım arkadaşının gerisinde kalan boş alanlarda sorumluluğuna girmiştir. Bu nedenle de kaleciler savunma oyuncusunun yeteneklerinde sahip olmalıdırlar ve bir noktaya bağlı kalmadan, oyun alanında değişen pozisyonlara göre ceza alanının dışında yer alarak rakip takım oyuncusunu durdurabilirler. Ayrıca gol pası bile verebilirler. Kaleci her zaman oyunun içinde yer almalıdır (Dooley ve Titz, 2011: 17).

Aranan özellikler: Bölge hakimiyeti (gözle kontrol), çok iyi elle topu kontrol üstünlüğü, hava üstünlüğü, refleksler, güçlü zıplama, karar verme, konsantrasyon, pozisyon alma, soğukkanlılık ve çeviklik özellikleri aranmaktadır (Dooley ve Titz, 2011: 17).

Fizik yapısı kaleciliğe uygun, boyu en az 1.80 m olmalı, sürat ve çabukluk açısından yeterli olmalı, çalışmayı sevmeli, psikolojik yapısı sağlam olmalı, karar verme yeteneği güçlü olmalı, akılcı bir şekilde cesaretli olmalı, oyunu iyi okumalı ve defansı iyi idare etmeli, çabuk konsantre yeteneğine sahip olmalı, liderlik vasfı olmalı (Yıldız, 2002: 12).

2. 2. 2. Bek

Bu mevki futbolun önemli pozisyonlarından biridir. Defansif görevinin yanı sıra kanatlardan bindirerek hücum varyasyonunu zenginleştirir. Standart bek, hücum bek, çakılı bek, ofansif bek rolleri vardır.

Aranan özellikler; dayanıklılık, sezgisi yüksek, karşı durma, güçlülük, doğruluk, cesaret, sabır, top kapma, özel yetenek, hızlanma, takım oyunu, çalışkanlık, karar verme yeteneği olması gerekir (Dooley ve Titz, 2011: 18).

Savunma rolündeki bek, defans çizgisiyle birlikte hareket ve savunma hattı oluşturur. Karşı takımın gol atmasını engellemek için kaleci ile birlikte çalışırlar. Top ayağındaiken, kanatlara veya orta saha pasları tercih eder. Genellikle riskli pas atmazlar. (Koger, 2007: 15). Bek pozisyonu çok yönlüdür. Savunma rolünün dışının hücum rolü de vardır. Destek rolündeki bek defansif rolü aksatmaksızın, hücum ataklarında da bulunur. Hücum rolündeki bek, savunma görevinin yanı sıra, ceza sahasına orta açmak gibi görevleri vardır. Top sürme yeteneği olan, dinamik bir bek oyuncusu hücum bek oyuncusu da olabilir. Çatılı bek, savunmaya ağırlık vererek, nadiren hücumda katılır. Ofansif bek bütün kanadı kullanır (Hasic, 2013: 10-11; Alves, 2014: 56).

2. 2. 3. Stoper

Defans çizgisinin arkasında yer alan, rakip oyuncunun ataklarına ilk müdahaleyi yapan oyuncudur. Stoper oyuncuları nispeten geniş bir alanı kapsayacak şekilde karşı takımın oyuncularının hareketlerini izlemesi gerekir. Bunun için stoper oyuncuları, alan ve adam savunmasını iyi yapabilen oyuncularından seçilir. Takımın dizilişine göre, liberonun önünde bir veya iki kişi olabilirler. Temel görevi savunma oyununu oynamaktır. Hücum oyuncularını ve oyun akışını iyi takip etmelidir. Rakip oyuncuların topla buluşmasını ya da pozisyonu kullanmalarını engellemelidir. Atletik yapıları ve oyun zekaları sayesinde defansif hataları kapatır ve arkaya düşen topları kazanırlar (Hasic, 2013: 18).

Aranan Özellikler; fiziksel ve duygusal olarak güçlü olması, takım çalışması ve işbirliği iyi olması, dikkatli, konsantrasyon, karar verme, soğuk kanlılık, çok hızlı koşma ve pas atma özelliğinin olması beklenir (Hasic, 2013: 19).

Stoper oyuncularını aynı zamanda iyi bir hücum oyuncusu olmalıdır, ama Hücumda çıkma fırsatı yakaladıklarında risk taşıyan hareketler yapmamaları gerekir. Önemli olan topu en garantili bir şekilde takım arkadaşlarına ulaştırmasıdır. Takımı oluşturan oyuncuların birbirleri ile olan uyumları savunma oyuncularının hücumda katılmasını etkileyen en önemli unsurdur. Bu için stoper oyuncularının takım arkadaşlarıyla işbirliği önemlidir.

2. 2. 4. Libero

Kalecinin önünde oynayan en son oyuncu ve sahanın en uzmanıdır. Libero oyuncuları sahanın tamamını, takımındaki ve rakip oyuncuları izleyebilmeli ve bunu kendi takımına avantaj olarak kullanabilmelidir. Kaleye doğru gelen topu engelleyip ileri (orta saha) pas atması gerekmektedir. Savunmanın arkasına atılan paslara müdahale edebilecek açığı mutlaka sağlamalı ve takım arkadaşlarına gerekli uyarıları yapabilmelidirler. Ayrıca kalecisi ile sürekli olarak iletişim içinde olmalı ve onun uyarılarını dikkate almalıdır (Hasic, 2013: 23).

Aranan Özellikler; çok hızlı ve stratejik düşünce yapısına sahip olması, kendine güvenmesi, rakip takımın baskısına karşı dirençli olması, cesur, iddialı, sakin, pas atma, top kapma, karar verme, konsantrasyon, önsezi, pozisyon alma, soğukkanlılık, takım oyunu, yaratıcılık, denge, hızlanma, zıplama ve hücum rolü için ekstra uzaktan şutlar (Hasic, 2013: 23).

Gülşen'e (2008: 23) göre savunmanın en gerisinde oynayan ve alan markajı yapan oyuncudur. Savunma bloğunu oluşturan oyuncuların gerisinde bulunan alanın emniyeti libero tarafından sağlanır. Libero, yönetme ve liderlik niteliklerine sahip bir futbolcudur. Takımda libero görevini üstlenmiş bir

futbolcu orta sahanın yöneticisi görevini de üstlenmiş demektir. Oyun alanının daraltılıp ve genişletebilir, markaj görevi olmadığı zamanlarda öne çıkabilir. Akımları başlatabilir, süpürücülük görevini önde yapabilir (Durusoy, 2002: 66).

2. 2. 5. Orta Saha ve Açık Kanat

Futbolda oyuna şekil veren ve defans ile forvet oyuncular arasında bağlantı görevini gören oyunculara denir. (Koger, 2007: 15) Orta saha oyuncuları, oyunun kontrolünden ve yönlendirilmesinden birinci dereceden sorumludurlar. Görevi hücumun kurulmasına katılmak, defans ve hücum oyuncuları arasında dengeyi sağlamak ve hücum elemanlarını desteklemektir. Savunma görevleri ise rakip takımın orta saha oyuncularını kontrol etmek, rakibin hücum oyununu bozmak ve engellemek ayrıca savunma elemanlarını desteklemektir (Gülşen, 2008: 24-25). Ayrıca iyi bir koordinatör olmalıdırlar. Kanatlardan yaptıkları top sürmede ya da kendilerine pas olarak verilen topları takım arkadaşlarına iletmede ve karşı takımı püskürtmede çok iyi olmaları beklenir. Ayrıca forvet için gerekli olan gol pozisyonunu yaratıyor olması gerekir (Alves, 2014: 79).

Aranan özellikler; savunma için teknik bilgisi iyi olan, saldırgan yapı, mükemmel ayak becerisi, hız ve doğru düşünme kabiliyeti, oyun sırasında taktik becerisi olan, hızlı tepki veren, mücadeleci, analiz yeteneği güçlü, kontrol, pas, uzaktan şutlar, çalışkanlık, karar vermek, özel yetenek, takım oyunu, yaratıcılık ve denge. (Dooley ve Titz, 2011: 20-22)

Sol ve sağ iç kısımda görev yapan orta alan oyuncuları merkezde bulunan orta alan oyuncusunun tüm görev ve sorumluluklarına sahip olmalarının yanında kanatlardan yapılacak ataklara kısmen destek olurlar. Kanat oyuncuları hücum katıldıkları zaman, onların boşaltmış olduğu alanları bu oyuncuların kontrol etmesi beklenir. Oyun ritminde değişiklikler meydana getirmek oyunu yavaşlatmak veya hızlandırmak orta saha oyuncularının önemli görevleri arasındadır. Karşı takıma pres yapmak onların atağını bozmak ve hemen organize atak geliştirmek, önünde boş bir koridor bulduğunda, topu

hızla sürerek, kendisi ile birlikte topsuz koşan takım arkadaşları ile birlikte gol pozisyonları aramak orta saha oyuncularının görevleridir. (Gülşen, 2008: 25).

Orta saha oyuncuları takımın bel kemiğidir. En teknik oyuncuların, orta beşlinin merkezinde yer alan orta saha oyuncusu olarak seçilmesi takım için çok önemlidir. Oyun sırasında savunmada kazanılan topları kendisine boş alan yaratarak almalı, doğru zamanlamayla, doğru teknikle, doğru yerde ve isabetli bir şekilde arkadaşlarına topu kazandırmaya çalışmalıdır. Hücum oyuncularının gol çabalarına destek olmalıdır (Hasic, 2013: 53-54).

Görüldüğü gibi orta saha oyuncularının son derece çeşitli görevleri vardır. Bir orta saha oyuncusunun bu görevleri başarabilmesi için sahip olması gereken psikolojik özellikler şöyle sıralanabilir: - Yaratıcı olmalıdır. - Güçlü bir iç itici güce sahip olmalı, yoğun ve ısrarlı bir konsantrasyon yeteneği ve geniş bir alana yayılmış dikkati olmalıdır. - En karmaşık oyun kombinasyonlarını bile önceden okuyup, gerekli önlemleri almasını bilmelidir. - Karşısındaki oyuncuyu her an şaşırabilecek bir oyun zekasına sahip olmalıdır. - Ruhsal bakımdan kendisine hakim ve dengeli, kontrollü ve enerjik olmalı ve yorulmak bilmemelidir. - Özellikle inatçı bir rakibinin baskısı altında olduğu zaman, direnebilmeli ve asla teslim olmayı düşünmemelidir. - Topa her an uyum sağlamayı ve her pozisyonda topa sahip olmayı sağlamalıdır (Başer, 1994: 116).

2. 2. 6. Forvet

Forvet oyuncusunun, oyundaki amacı karşı kaleye gol atmak olan hücum oyuncusudur. En önemli görevi bulunduğu topu en uygun vuruş tekniğini, en iyi şekilde kullanarak gol yapmaktır. Günümüz futbolunda forvetler sadece hücum görevleri olan gol atmakla kalmazlar, aynı zamanda topun hücum alanında yeniden kazanılması için pres görevi de yaparlar. Beklenmedik ani topsuz koşular yaparak, gol pasları aramak ya da kendisini tutan rakip savunma oyuncularını boşluklara çekerek takım arkadaşlarının serbest kalan bu alanda gol atmalarına yardımcı olur ve arkadaşlarına hazırlık pasları için yardıma giderler. Forvet oyuncuları, baskı altında top vuruşlarını

gerçekleştirme ve markajdan kurtulma özelliklerine sahiptir. Forvet oyuncuları ani, çabuk hareketler yapma, iyi dönebilme ve sürpriz çıkışlar yapabilme özelliklerine sahiptir. Temel tekniklerin tamamında hatasız bir uygulamaya sahip olmalı, oyun içinde gol bölgelerine zamanında hareketlenmeli, pozisyon gereği gelişen sürpriz durumlara anında adapte olabilmeli, pas alış verişi yaptığı oyuncularla üst düzeyde uyum ve anlaşmaya sahip olmalıdır. Kaybedilen her top sonrası topun kaybedildiği yerde rakibe baskı uygulamalıdır (Gülşen, 2008: 26). Forvet oyuncuları savunmada ve özellikle orta saha alanında görev yapan takım arkadaşları ile uyum ve birliktelik içinde olmalıdırlar. Forvet oyuncuları tarafından, elde edilmiş gol pozisyonu, gole dönüşemezse, takım arkadaşlarının moralinin bozulmasına ve oyundan uzaklaşmalarına sebep olabilirler. Bu yüzden takım arkadaşlarının moralinin yüksek tutmada forvet oyuncusunun rolü ve önemi büyüktür. Forvet oyuncularının gol atma çabalarının yanı sıra, oyunun skoruna göre rakip sahada topu tutmak, topu tutarak takım arkadaşlarının ileri çıkmasını sağlamak, kendisini marke eden oyuncuyu kontrol etmek ve rakibi oyalamak gibi görevleri de vardır. Aynı zamanda saha içinde, değişen pozisyonlara her an hazırlıklı ve hızlı olmalıdır (Hasic, 2013: 81 - 83).

Aranan özellikler, oyunu iyi görme, kendine güven, yetenekli, zihinsel olarak güçlü, bitiricilik, kontrol, kafa vuruşu, pas, teknik, uzaktan şutlar, hızlı karar verme, kararlılık, önsezi, soğukkanlılık, takım oyunu, yaratıcılık, çeviklik, denge, güç, hız, hızlanma ve iyi zıplama (Dooley ve Titz, 2011: 24).

Futbol oyuncusu belirli psikolojik özelliklere sahip olmalıdır: - Amacına ulaşmakta ısrarlı, iradesi güçlü, istekli, kendisini ispatlama gereksinmesi olan ikili kapışmaları seven ve hırslı bir kişilik yapısı. - Ruhsal bakımdan güçlü ve dengeli ve en kritik durumlarda bile soğukkanlılığını kaybettirmeyen bir özgüven duygusu (Başer, 1985: 159).

2. 3. Sportif Performans

Günümüz futbol anlayışı, yüksek sportif performansın sınırını zorlamaktadır. Futbol, ülkelerin tanıtımında, siyasal etkinliğinde önemli rol

oynamaya başlayınca, en iyi olma ilkesi nedeniyle sporcunun psikolojik ve fiziksel olarak en üst noktaya gelmesi hedeflenir. Performans bireyin kendisini ortaya koymasdır. Bir işe yönelik yetenek olarak da adlandırılabilir (Bayraktar ve Kurtoğlu, 2009: 22).

Performans bir işi başarmaya yönelik, eylem olarak kabul edilir. Bunun için sportif performans başarılması gereken bir görevin yerine getirilmesi sırasında ortaya konulan çabaların bir bütünü olarak görülebilir. Sportif performans olumlu, olumsuz tüm etkenlere rağmen gerçekleşen sporcunun sportif kabiliyeti, kapasitesi ve kalitesinin bileşkesi olarak da kabul edilmektedir (Bayraktar ve Kurtoğlu, 2009: 16).

Sporada optimum performansı yakalayabilmek için teknik, taktik çalışmalarla birlikte fiziksel ve mental olarak en üst noktaya erişilebilecek hazırlıkları da yapmak zorunludur. Temel anlamda bakıldığında, vücudumuzun egzersize verdiği cevabı, adaptasyonu ve egzersizin oluşturduğu zararı (fizyoloji, fonksiyonel anatomi, spor hekimliği), vücudumuzu nasıl hareket ettiğini (biyomekanik, kinezyoloji), beynimizin ve dolayısı ile sinir sistemimizin olaylar üzerindeki etkisini (nöroloji) bilmek, sporcunun sosyal ve psikolojik durumunu tespit etmek başarı için oldukça önemlidir. Performansı artırmak için üzerinde etkin olabileceğimiz bazı faktörler sınıflandırılmış olarak görülmektedir. Bunlar;

1. Sosyal Faktörler; sosyal davranış modeli, uyum yeteneği, iletişim yeteneği
2. Psikolojik Faktörler; karakter, kişisel özellikleri, motivasyon.
3. Bilişsel Faktörler; koordinasyon, risk alma eğilimi, başarı yönelimi olma, başarıma sevinci.
4. Kardiyonel Faktörler; dayanıklılık, kuvvet, sürat, tüm antrenman özellikleri
5. Bedensel Faktörler; biyomekanik özellikler, kinantropometrik özellikler, vücut kompozisyonu
6. Teknik Taktik; beceri, teknik, taktik (Bayraktar ve Kurtoğlu, 2009: 23).

Kişiliğin seviyelerini ve yapısını anlamak sporcu ya da değil, karşımızdaki insanı, tepkilerini ve davranışlarını anlamada, onu tanımada bize çok yardımcı olacaktır. Bir antrenör, beden eğitimi öğretmeni ya da bir spor bilimcisi olarak karşımızdaki sporcunun kişiliğini anlamak ve ona uygun doğru çalışma programı yapmak, başarılı olması için doğru müdahalelerde bulunmak için önce kişiliğin ne olduğunu anlamak çok önemlidir (Yeltepe, 2007: 25).

İngiltere’ de sporlar ve ilgili sporlarda yer alan sporcularda beklenen kişilik özellikleri konusunda yapılan bir çalışmada; milli takım düzeyindeki 59 tenisçi üzerinde yapılan bir araştırma çoğunluğun dışa-dönük kimseler olduğunu, ancak bunların içinden en başarılı olanların içe-dönük kişilik özelliği taşıdığını göstermiştir. Uluslararası yarışmalara giren 156 yüzücü üzerinde yapılan başka bir çalışmada da aynı sonuç elde edilmiştir. Benzer şekilde yapılan başka çalışmalarda da genellikle kaybeden, pek başarılı olmayan takımların sporcularında, sosyal bakımdan istenilen niteliklerin bulunduğu yani dışa dönük oldukları belirlenmiştir. 28’ i olimpiyatlara katılmış 94 güreşçi üzerinde yapılan bir diğer araştırma, güreşçilerin normal çoğunluktan fark gösterdiğini; güreşçilerin daha sert ruhlu. Kendine güvenen kimseler olduklarını, atletlerin ise sınırlılığa ve hastalık hastası (hipokondriazis) kişilik özelliğine sahip oldukları görülmüştür. Yani sayılan bütün bu sporlarda beklenen sonucun tersine bulgular elde edilmiştir. Haltercilerin ise hemen hepsinin utangaç, yetersizlik duygusu olan, çok kuvvetli ve hakim olmayı, erkekçe görünmeyi arzu eden kimseler oldukları görülmüştür ki bu sonuçlar da beklenen özelliklere uygun düşmüştür (Özbydar, 1983: 205-206).

Bu çalışmalardan hareketle, şunu söylemek mümkündür ki; Psikoloji biliminin temel prensiplerine yeterince yer verilmeden, o spor alanındaki kişilerin o spor dalı ile ilgili belirledikleri ya da düşündükleri kişilik özellikleri arzu edilen performans ile bağdaşmayabilmektedir.

2. 3. 1. Sportif Performansı Etkileyen Faktörler

Genel olarak performans olumlu ve olumsuz etkileyen faktörleri;

1. İçsel Faktörler
2. Dışsal Faktörler

olmak üzere 2' ye ayrılmaktadır.

İçsel Faktörler insana daha çok kalımsal yolla geçen ve genellikle değiştirilmesi zor olan faktörlerdir. Birçok içsel faktör ergenlikle birlikte kişiliğe tamamen yerleşir. Bunlar; bireyin genetik yapısı, yaşı, cinsiyeti, anatomik yapısı, salgı bezlerinin fonksiyonu, zekası, psikolojik durumu, otonom sinir sistemi, iç organlarının durumu içsel faktörlerdir (Bayraktar ve Kurtoğlu, 2009: 16).

Dışsal Faktörler; insanın vücudundan ve yapısından kaynaklanmayan, dışarıdan gelen ve sportif performansını etkileyen faktörlerdir. Hava şartları, seyirci, sosyal şartlar, ailevi durum, ekonomik düzey, beslenme, arkadaşlık vb. dışarıdan gelen ve performansını etkileyen faktörlerdir (Bayraktar ve Kurtoğlu, 2009:16).

2. 3. 2. Performans ve Beceri

Spor toplumsal bir faaliyet olduğuna göre sporcuların da psiko-sosyal varlıklar olarak bilimsel açıdan ele alınması kaçınılmazdır. XIX. Yüzyıl sonunda ve XX. Yüzyılda psikologlar, birçok uygulama alanında olduğu gibi sporda da psikoloji biliminin verilerinden yararlanmışlardır. Örneğin sporun psikolojik yönüne duyulan ilgi 1950'lerden itibaren artmıştır. Maharet (beceri) üzerine klasik çalışmaların XIX. Yüzyılın son on yılında çoğaldığını biliyoruz. Örneğin fizyolog H.M.Vernon, I. Dünya Savaşı yıllarında İngiltere' deki cephane fabrikalarında çalışan işçilerin hangi şartlarda daha verimli olabileceklerini ve yorgunluk gibi sorunların nasıl ele alınabileceğini araştırmış, sonrasında hareki beceriler konusu psikoloji laboratuvarlarında inceleme konusu olmuştur. Profesör Sir Frederic Bartlett ve arkadaşları Cambridge' deki Psikoloji laboratuvarlarında insan performansının sınırları ve

psikolojik tolerans gibi konularda deneysel araştırmalar yapmışlardır. Oyunlar üzerinde, özellikle kriket, tenis ve golf üzerinde yıllarca çalışmalar yapmış ve usta oyuncuların performanslarının acemilerinkinden nasıl bir farklılık gösterdiği ve hareketlerin hangi yolla organize edildiği, yönlendirildiği problemlerini ele almışlardır (Özbydar, 1983: 32-33).

İnsan ve performans çok boyutlu bir yapı gösterdiğinden, beceriler de psikolojik, sosyal ve fiziksel olarak değişik boyutlarda değerlendirilebilir.

Performansla bağlantılı olarak “beceri” kavramına bakmak lazım. Beceri bir performans niteliğidir. Beceri, performansın niteliksel bir şekilde yerine getirilmesinde önemlidir. Beceri, bir başarımın bir kez (rastlantsal) olmasıyla değil, birçok defa doğru ve düzgün bir şekilde, tam zamanında yerine getirilmesidir. Futbolda, forvet oyuncusunun arada bir atığı gol veya orta saha oyuncusunun arada sırada attığı isabetli bir pasla beceriden bahsedemeyiz. Bu gollerin ve pasların sürekli olarak tekrarlanması ve tutarlı olması durumunda beceriden bahsedebiliriz (Konter, 2013: 18).

Bireyin bir konuda becerisi olması, dışarıdan gelen uyaranların etkisinde kalmadan, amacına odaklanarak ulaşması söz konusudur. Tutarlıdır, davranışın ortaya çıkması rastlantsal değildir. Tekrarlanabilir özelliği vardır. Amacına ulaşmada etkilidir. Davranışta verimlilik söz konusudur, daha az enerjiyle çok daha etkin olabilir. Örneğin pas atma da doğru zamanlama çok önemlidir. Verilen pas çok erken veya çok geç olursa topun karşı kaleye atma fırsatını kaçırmalarına sebep olur. Bundan dolayı bulunduğu mevkiinin gerektirdiği rollerin becerisine sahip olması gerekir (Konter, 2013: 21).

Becerili kişilerin davranışında çok fazla enerji harcaması olmaz. Her mevkiinin sahip olduğu bazı teknikler vardır. O mevkiinin getirdiği teknik becerilere sahip oyuncular hareket ekonomisi yeteneğine sahiptir. Tek bir hareketle topu kontrollerinin altına alabilir, çok fazla rakiple boğuşma içine girmezler. (Konter, 2013: 19).

2. 3. 3. Performans ve Psikolojik Beceri

Psikolojik beceriler dikkat yönetimi, konsantrasyon, zihinde canlandırma, zihinde imgeleme, kendine güven, stres yönetimi, güdü kontrolü gibi konuları içermektedir (Konter, 2013: 21).

Konter' e (2013: 22) göre yaşamda gerekli olan psikolojik beceriler, hareket, fiziksel aktivite, egzersiz, atletizm, sporun tüm dallarında başarılı olmak için gereklidir. Psikolojik beceriler, sporcunun sportif performanslarını artırmak veya geliştirmek için kullandıkları, öğrenilmiş davranışlar olarak görülmektedir.

Bıçer' e (2008: 154) göre sporcunun başarmak istediği şeyleri zihninde prova etmesine zihinsel antrenman denir. Başer de (1985: 83) zihinsel antrenman, bir sportif hareketin, pratik uygulaması olmadan, yoğun bir şekilde tasavvuru olarak yorumlar. Zihinsel antrenman, başarının önemli halkalarından biridir. Herhangi bir fiili alıştırmayı yapmaksızın, sadece planlı ve yoğun bir şekilde hayal ederek (zihinde canlandırarak) yeni bir hareketin öğrenilmesi veya zaten bilinen bir hareketin mükemmelleştirilmesi sürecine zihinsel antrenman denir (Arslanoğlu, 2005: 141).

2. 4. İlgili Araştırmalar

Araştırmayla ilgili, literatür çalışması yapıldığında Transaksiyonel Analiz kuramı ve futbol-kişilik bağdaşımı ile yurtdışında ve Türkiye' de yapılmış araştırmalardan ilgili olanları seçilmiş ve özetlenmiştir. Yer verilen araştırmalarının bazılarında “ego” kavramı yerine “ben” ya da “benlik” kavramları kullanılmıştır. Bu kullanıma zaman zaman rastlandığını ancak kavramda belirtilen “ego” kavramını karşılamadığı vurgulanmaktadır (Akkoyun, 2011: 35).

Arı (1989), üniversite öğrencilerinin baskın ben durumları ile bazı özlük niteliklerinin ben durumları, atılganlıkları ve uyumlarına etkisini incelemiştir.

Araştırmanın örneklemini Selçuk Üniversitesinde okuyan 397 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin baskın ben durumları atılganlıklarını etkilemektedir ve grubun en atılgan öğrencileri ise Yetişkin ben durumuna sahip öğrencilerdir. . Sonuçta erkeklerin Yetişkin ben durumu puan ortalamalarının kızların Yetişkin ben durumu puanından yüksek çıkmıştır. Araştırmanın sonucuna göre erkekler, kadınlardan daha atılganlardır.

Baştuğ (1993), histerik kadınların ve eşlerinin kendilerini ve birbirlerini algılamalarının karşılaştırılmasının (TA ego durumları bakımından) incelendiği araştırmada, örneklemini, Ankara Numune Hastanesi Psikiyatri Kliniği'ne başvuran 42 histeri nevrozlu kadın hasta ve eşleri oluşturmuştur. Uygulu Çocuk ego durumunun dışında diğer ego durumlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Kadınların eşlerini Uygulu Çocuk ego durumu bakımından algılamalarıyla erkeklerin kendilerini algılamaları anlamlı olarak farklılık göstermiştir. Bacanlı, ayrıca bu araştırma histeri nevrozlu kadın hastalar gibi eşlerinin de bu hastalığa potansiyel olarak sahip olduklarını eşler arasında bir sembiyotik ilişkinin bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle histerik kadınların eşlerinin de tedaviye alınmasının histeri tedavisinde etkin olacak sonuca ulaşılmasını sağlayacağı belirtilmiştir.

Çam (1995), öğretmen adaylarının ego durumları ile problem çözme becerisi algısı ilişkinin incelendiği araştırmada, örneklemini sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 134 öğrenci oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının Yetişkin ve Koruyucu Ebeveyn ego durumunda problem çözme beceri algısının olumlu, Eleştirel Ebeveyn ve Uygulu Çocuk ve Doğal Çocuk ego durumuna problem çözme algısının olumsuz olduğu sonucuna varılmıştır.

Alisinoğlu ve Köksal (2000), gençlerin ben durumları ve empatik becerilerin incelenmesi ve empatik beceri ile ben durumlarında cinsiyetin farklılığa neden olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin bölümleri ile Ev Ekonomisi Yüksek Okulu'nun ikinci ve üçüncü sınıflarına devam eden 147 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, cinsiyetin empatik beceri, Eleştirel Ebeveyn ego durumu, Koruyucu Ebeveyn ego durumu, Serbest Çocuk ego durumu, üzerinde farklılığa neden olmadığını ancak Yetişkin ben

durumu ve Uymuş Çocuk ego durumu üzerinde önemli ölçüde farklılığa neden olduğu saptanmıştır. Ayrıca, empatik beceri ile Serbest Çocuk ego durumu arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Parveen ve Haque (2002), Sindh Üniversite kampüsündeki Transaksiyonel Analiz Ego durumları sıfat tarama listesi kullanarak eğitimci ve öğrencilerin ego durumunu tanımlamaya çalıştıkları araştırmada gelişigüzel seçilen 50 öğretmen, 150 öğrenci kendilerini ve diğer grubu sıfat tarama listesi kullanarak tanımlamıştır. Eğitimciler kendilerini en yüksek Koruyucu Ebeveyn, en düşük Uygulu Çocuk ego durumunda, Öğrencileri ise en yüksek Doğal Çocuk, en düşük Yetişkin ego durumunda görmüşlerdir. Öğrenciler ise kendilerini en yüksek Doğal Çocuk ve en düşük Eleştirel Ebeveyn ego durumunda, eğitimcileri ise en yüksek Yetişkin, en düşük Uygulu Çocuk ego durumunda görmüşlerdir.

Akbağ ve Deniz (2003), öğretim elemanı ve öğretmen adaylarının birbirlerine yönelik algıları Transaksiyonel Analiz açısından değerlendirdikleri çalışmada, örnekleme Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesinin çeşitli bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ve ders vermekte olan öğretim elemanları oluşturmaktadır. İdeal öğretim elemanı, ideal öğrenci, var olan öğrenci ve var olan öğretim elemanına yönelik algıları karşılaştırmalı olarak saptamaya çalışmışlardır. Araştırma grubunu öğretmen adayı 312 (132 'si erkek, 179' u kız) ve 33 öğretim elemanı (14' ü erkek, 19' u kadın) olup yaşları 28 – 41 oluşturmuştur. Ego durumları ölçeği ile öğretim elemanları ve öğrencilerin söz konusu algıları değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular öğretim elemanı ve öğretmen adayları, ideal öğretim elemanı ve ideal öğrenci algılarının birbiri ile benzerlik gösterdiğine dikkat çekerken öğretim elemanlarının var olan öğrenciyi daha çok Çocuk ego durumunda, öğretmen adaylarının ise var olan öğretim elemanının daha çok Ebeveyn ego durumunda değerlendirdikleri sonucuna varmışlardır.

Booth ve Mannine, (2006), radyoloji uzmanlarının iletişimlerinin gözlemlenmesinde TA' dan yararlanarak yaptıkları çalışmada iyi bir tıbbi görüntülemeye ulaşabilmek için iyi bir iletişimin var olmasına rağmen, tıbbi görüntüleme alanının ihmal edildiğini belirtmişlerdir. Bu araştırma

Transaksiyonel Analiz' den yararlanarak tıbbi görüntüleme alanında kullanılan iletişim çeşitlerini incelemek üzere yapılmıştır. Sonuçta radyoloji uzmanlarının çoğunlukla Eleştirel Ebeveyn ego durumuna sahip oldukları görülmüştür.

Keçeci (2007), hemşirelik yüksekokulu öğrencileri ve öğretim üyeleri arasındaki iletişimin Transaksiyonel Analiz ego durumları açısından değerlendirilmesi hakkında yapılan çalışmada evreni 2004-2005 Öğretim yılında İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu' nda çalışan 33 hemşire öğretim üyeler, ve aynı okulda okuyan 482 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda öğretim üyelerinin okuldaki öğrencilerle olan iletişimlerinde ağırlıklı olarak Eleştirel Ebeveyn, Yetişkin ve Koruyucu Ebeveyn ego durumlarını kullandıkları belirlenmiş, derslerde ise ağırlıklı olarak Yetişkin ego durumu kullandıkları öğrenciler sıklığı zamanda ise Doğal Çocuk Ego durumunda bulduklarını belirlemişlerdir.

Keler (2008), lise öğrencilerinin transaksiyonel analiz ego durumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelediği çalışmada, random küme örnekleme yöntemiyle seçilen 220' si kız 160' ı erkek toplam 380 kişi örnekleme oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda, Yetişkin ego durumunu baskın olarak kullanan öğrencilerin yakın ilişkilerde saplantılı bağlanma stiline sahip olma olasılıklarının diğer Koruyucu Ebeveyn ego durumu ve Doğal Çocuk ego durumu baskın olarak kullananlara göre daha düşük olduğu söylenebilir.

Özerk (2008), özel okul yöneticilerinde ve öğretmenlerde transaksiyonel analiz kuramı çerçevesinde gözlemedikleri ve birbirlerinde bekledikleri ego durumlarının karşılaştırılmasının yapıldığı çalışmada, örnekleme 11 özel ilköğretim okulu ve özel liselerde, görev yapan okul müdürleri, okul müdür yardımcıları ve öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin hali hazırda gözlemedikleri okul müdür yardımcılara ait ego durumları ile ideallerindeki okul müdür yardımcılara ait ego durumlarının, cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı sadece İdeal Müdür yardımcısı DÇ ego durumunda elde edilmiştir.

Öğretmenlerin hali hazırda gözlemedikleri ve ideallerindeki okul müdürlerine ait ego durumlarının çalıştıkları okul türlerine göre farklılık gösterip göstermediği, okul türü değişkeni açısından, gözlemlenen müdürde farklılık görülmemiştir. Ancak ideallerindeki müdürde, Eleştirel Ana baba, Yetişkin ve Doğal Çocuk ego durumunda anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Okul türü değişkeni bakımından, İdeal Müdür Yetişkin ego durumuna göre; İlköğretim Birinci Basamakta görev yapan öğretmenler ile İlköğretim İkinci Basamakta görev yapan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Aynı zamanda İlköğretim İkinci Basamakta görev yapan öğretmenler ile lisede görev yapan öğretmenler arasında da anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Okul türü değişkeni bakımından, İdeal Müdür Doğal Çocuk ego durumuna göre; İlköğretim Birinci Basamakta görev yapan öğretmenler ile İlköğretim İkinci Basamakta görev yapan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Öğretmenlerin hali hazırda gözlemedikleri ve ideallerindeki okul müdür yardımcılara ait ego durumları bakımından, çalıştıkları okul türlerine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Öğretmenlerin, gözlemedikleri Okul Müdür Yardımcılarındaki Doğal Çocuk ego durumuna göre İlköğretim Birinci Basamakta görev yapan öğretmenler ile Lisede görev yapan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Elde ettiği bulguya göre de İlköğretim Birinci Basamakta görev yapan öğretmenler Müdür Yardımcısının Doğal Çocuk ego durumunu lisede görev yapan öğretmenlere göre daha yüksek bulmaktadırlar. Aynı zamanda öğretmenlerin ideallerindeki okul müdür yardımcıları için de Yetişkin ego puanlarında farklılıklar görülmektedir. İlköğretim Birinci Basamakta görev yapan öğretmenler ile İlköğretim İkinci Basamakta görev yapan öğretmenler arasında ideal müdür yardımcısı yetişkin ego durumunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde İlköğretim İkinci Basamakta görev yapan öğretmenler ile Lisede görev yapan öğretmenler arasında da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu bulgu, İlköğretim İkinci Basamakta görev yapan öğretmenlerin İlköğretim Birinci Basamakta ve Lisede görev yapan

öğretmenlere göre, ideallerindeki müdür yardımcısının Yetişkin ego durumunu daha çok kullanmalarını arzu ettiklerini düşündürmektedir, sonucuna varmıştır.

Turhal (2010), çalgı eğitiminde öğretmen-öğrenci iletişiminin “Transaksiyonel Analiz ego durumları” açısından incelenmesinin örneklemini Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinin öğrencileri ve öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada, öğretmenlerin kendilerine ve öğrencilerine göre ağırlıklı olarak “Koruyucu Ebeveyn” ve “Yetişkin” ego durumlarını kullandıkları öğrenciler ise kendilerine göre ağırlıklı olarak “Koruyucu Ebeveyn”; öğretmenlerin görüşlerine göre de “Uygulu Çocuk” ego durumunu kullandıkları sonucuna varılmıştır. Bulguların sonucuna göre, iki gurup da en düşük “Eleştirel Ebeveyn” ego durumunu kullanmaktadır. Ego durumları, sadece çalgıyı seçme biçimi ve ders başarısına göre anlamlı fark göstermiştir: Çalgısını öğretmenin önerisi ile seçenlerin daha çok “Uygulu Çocuk”; çalgı ders başarı notları yüksek olan öğrencilerin de daha çok “Yetişkin” ve “Koruyucu Ebeveyn” ego durumunu kullandıkları sonucuna varılmıştır.

Çatak (2012), ilköğretim okulu öğretmenlerinin yöneticilerinde gözlemledikleri ego durumu ile örgütsel güven arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, örnekleme 2011 – 2012 eğitim yılında, görev yapan 203 öğretmenden oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre ilköğretim öğretmenleri yöneticilerinde, en çok Yetişkin ego durumu, sonra Eleştirel Ebeveyn, daha sonra Koruyucu Ebeveyn en az gözlenen Uygulu Çocuk ve Doğal Çocuk çıkmıştır. Yetişkin ve Koruyucu Ebeveyn ego durumundaki yöneticilere duyulan örgütsel güven düzeyi diğer Eleştirel Ebeveyn, Uygulu Çocuk ve Doğal Çocuk ego durumuna göre daha yüksektir.

Ümmet (2012), üniversite öğrencilerinde özgecilik davranışının Transaksiyonel Analiz ego durumları ve yaşam doyumu bağlamında incelendiği araştırmada, 299' u bayan, 237' si erkek toplam 536 öğrenci üzerinden toplanmıştır. Öğrencilerin toplam özgecilik davranışında ve gönüllü faaliyetlere katılma, sadece Koruyucu Ebeveyn ego durumun pozitif yönde ve anlamlı düzeyde etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Yaşam doyumu bakımından yine Koruyucu Ebeveyn ego durumu anlamlı çıkmıştır.

Şamatacı (2013), araştırmasında romantik ilişkilerde affetme: Transaksiyonel Analiz ego durumu açısından bir inceleme yaptığı çalışmada Üniversitesi' nin farklı bölümlerinde okuyan 3. sınıf, 4. sınıf, yüksek lisans ve doktora öğrencileri oluşturmuştur. Bu çalışma evrenini temsil etmesi amacı ile rastlantısal olarak belirlenen kadın ve erkek toplam 350 genç yetişkine ulaşılmıştır. "Evli" olanlar ve "ilişki tecrübesi olmayanlar" tespit edilerek araştırma kapsamı dışında bırakılmış; geriye kalan 20 ve 33 yaşları arasında, 159 kadın ve 146 erkek toplam 305 genç yetişkin bu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; genç yetişkinlerin kendilerini Eleştirel Ebeveyn ego durumunda algılama eğilimleri artıkça, intikam tepkileri verme eğilimlerinin arttığı; Koruyucu Ebeveyn ve Yetişkin ego durumunda algılama eğilimleri artıkça, intikamcı tepkiler verme eğilimlerinin azaldığı; genel olarak araştırma sonuçları incelendiğinde, genç yetişkinlerin incinme düzeylerini algılamalarında bir kişilik özelliği olarak partnerinin ego durumlarının yanı sıra kendi ego durumlarının da etkili olduğu, ancak bireylerin algıladıkları affetme düzeylerinin ve incinme sonrası vereceği tepkilerin kendilerinde algıladıkları ego durumlarından ziyade partnerlerinin ego durumlarına göre farklılaştığı görülmektedir.

Cox ve Yoo (1995), Amerikan futbolunda futbolcuların psikolojik yetkinlikleri ve görev yeri rolü hakkında yapılan araştırmanın sonucu olarak sporcuların karakterleri ile oyunlardaki pozisyonları arasında olumlu ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Gülşen (2008) yılında profesyonel futbolcular üzerinde yapmış olduğu çalışmada futbolcuların oynamış oldukları mevkilere göre problem çözme becerileri arasında anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen orta saha oyuncularının diğer mevki oyuncularına göre daha iyi puan ortalamasına sahip olduğu, forvet oyuncularının ise diğer mevki oyuncularına göre daha düşük problem çözme becerileri ortalamasına sahip olduğunu belirlemiştir. Bu çalışmada ise profesyonel ve amatör futbolcuların oynadıkları mevkilere göre problem çözme becerileri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanamamıştır.

Tokdemir (2011), sportif başarıyı etkileyen psikolojik faktörler ve kişilik özellikleri; Türk futbol tarihinin başarılı milli futbolcuları ile yapılan

araştırmanın 6rneklemi A Milli Futbol Takımı'nda 21 ile 112 kez arası değişen rakamlarda oynamış 50 milli futbolcunun oluşturduğu çalışmada kişilik 6zelliklerinin başarıyı etkilediği ortaya çıkmıştır.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3. 1. Araştırma Yöntemi

Çalışmada, öncelikle araştırmayı doğru yapılandırma bakımından, çerçevesi çizilen futbol kulüplerinin teknik direktörleri ile yüz yüze görüşülerek, tezin bağımsız değişkenlerinden biri durumunda olan oyun mevki ve bu mevkielerin gerektirdiği futbolcu kişilik ve davranış özellikleri konularında bilgi alınmıştır.

Teknik direktörlere TA kuramı ve ağırlıklı olarak ego durumları hakkında kısa eğitim verilmiş, bu çerçevede her bir mevki için oyuncularda bulunması gereken (yani beklenen) ego durumlarını, Ego Durumları Ölçeği'nde yer alan sıfatları işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir. Beş teknik direktörden alınan mevki sıfatlarının değerlendirilmesi sonucunda da her mevki için "beklenen ego durumları" belirlenmiştir. Bu belirlemeye göre.

Kalecilerden beklenen birincil ego durumu Koruyucu Ebeveyn, ikincil olarak Yetişkin ego durumudur. Bek oyuncusundan beklenen birincil ego durumu Yetişkin, ikincil ego durumu olarak Koruyucu Ebeveyn' dir. Stoper oyuncusundan beklenen birincil ego durumu Koruyucu Ebeveyn, ikincil Yetişkin ego durumudur. Orta saha oyuncusundan beklenen birincil ego durumu Yetişkin, ikincil ego durumu Koruyucu Ebeveyn' dir. Forvet oyuncusunda beklenen ego durumu ise Doğal Çocuktur.

3. 2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini futbol kulüplerindeki futbol oyuncuları oluşturmaktadır. Evren örnekleme, kurum kültürünün olduğu ve/veya geliştiği varsayılan Galatasaray, Trabzonspor, Gençlerbirliği, Samsunspor ve Antalya spor futbol kulüplerindeki 103 futbolcu oluşturmaktadır. Bu bağlamda evren

birini (örneklem), seçkisiz olmayan amaçsal örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, geçerlilik, güvenilirlik ve standardizasyon çalışması yapılmış Ego Durumları Ölçeği (Ek: 1 ve Ek: 2) kullanılmıştır.

Teknik Direktörler tarafından kriterleri belirlenmiş Performans Ölçütleri (Ek: 4) kullanılmıştır.

Bu ölçeklere ek olarak futbolculara verilmek üzere araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu (Ek: 3) kullanılmıştır.

3.3.1. Ego Durumları Ölçeği

Eric Berne her bireyin ayrı ve değişik davranış kaynakları olan üç ego durumunun olduğu ileri sürmüştür. Bunlar Ebeveyn Ego Durumu, Yetişkin Ego Durumu, Çocuk Ego Durumudur. Berne' nin bu düşüncesinden yola çıkarak bireyin ego durumlarını belirlemek amacıyla "Ego Durumları Ölçeği" geliştirilmiştir. Ego Durumları Ölçeği (EDÖ), Arı (1989) tarafından geliştirilmiştir. İlk aşamada Türkçe sözlükler taranarak Türkçede insanı niteleyen 228 sıfat belirlenmiştir. Daha sonra bu sıfatlar, Türk Dili, Psikolojik Danışma, Sosyal Hizmetler ve Halkla İlişkiler konusunda uzman on hakeme verilerek günlük dilde kullanılan ve insanı niteleyen sıfatları işaretlemeleri, eklemeyi düşündükleri sıfatlar varsa eklemeleri istenmiştir. Sonuç olarak hakemlerden sekiz ve üstünde kredi alan 141 sıfattan yeni bir sıfat listesi oluşturulmuştur. Daha sonra elde edilen 141 sıfat TA kuramı ile ilgili doktora ders vermiş veya çalışma yapmış altı hakem tarafından değerlendirilmiştir. Bu aşama sonucunda 95 sıfatlık "Ego Durumları Ölçeği" elde edilmiştir. Ölçekteki her sıfatın her ego durumu için 0-4 arasında değişen standart beş ayrı değeri bulunmaktadır. Beş ego durumu puanlarının toplamı 1' e eşittir ve puanlar aracılığıyla ego gram çizilebilmektedir.

Geçerlik çalışmaları ile ilgili olarak, mantıksal geçerlik ile ilgili çalışmada uzman görüşüne başvurulmuştur. TA konusunda doktora düzeyinde ders vermiş veya çalışma yapmış sekiz uzman, ölçeği oluşturacak sıfatların seçiminde görünüş ve kapsam geçerliği açısından yardımcı olmuştur. Ayrıca ölçeği oluşturan sıfatların puanlanmasında yararlanılan altı hakemin değerlendirmeleri arasındaki yüksek tutarlılık, EDÖ' nün mantıksal geçerliği için önemli bir kanıt sayılmıştır (Arı, 1989). EDÖ' nün yapı geçerliğini kontrol etmek amacıyla ölçeğin beş ego durumu Eleştirel Ebeveyn, Koruyucu Ebeveyn, Yetişkin, Doğal Çocuk, Uygulu Çocuk (EE, KE, Y, DÇ, UÇ) arasındaki ilişki, TA' daki beş ego durumunun teorik tanımlarıyla karşılaştırılmıştır. Ego durumlarının teorik tanımları dikkate alınarak aralarındaki korelasyonun miktarı ve yönü incelendiğinde, elde edilen sonuçların tutarlı olduğu görülmüştür (Arı, 1989). EDÖ' nün benzer ölçekler geçerliği ise, Akkoyun ve Bacanlı tarafından 1988' de Türkçeye uyarlanan *Gough ve Heilbrun Sıfat Tarama Listesi* kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Her iki ölçeğin benzer alt ölçekleri arasında *Eleştirel Ebeveyn* için $r = 0.87$, *Koruyan Ebeveyn* için $r = 0.91$, *Yetişkin* için $r = 0.93$, *Doğal Çocuk* için $r = 0.76$ ve *Uygulu Çocuk* için $r = 0.70$ ' lik korelasyon katsayıları bulunmuştur (Arı & Bacanlı, 1996). Ölçeğin güvenilirliğiyle ilgili çalışmalar incelendiğinde, uzman değerlendirmeleri arasındaki tutarlılık ve testin aralıklı tekrarı olmak üzere iki farklı değerlendirme yapıldığı görülmektedir. Güvenirlik için yapılan testin tekrarı yönteminde iki uygulamadan elde edilen ego durumu puanları karşılaştırıldığında $r = 0.74$ ile $r = 0.83$ arasında değişen tutarlılık katsayıları elde edilmiştir. Diğer güvenilirlik çalışmasında hakemlerin her ego durumu için verdikleri puanlar arasındaki korelasyon "sınıflar-ıç" korelasyon tekniğiyle hesaplanmış, bu hesaplamalar sonucu hakem değerlendirmeleri arasında $r = 0.89$ ile $r = 0.96$ arası tutarlılık katsayıları elde edilmiştir (Arı, 1989).

Türkiye' de yapılan çalışmalar incelendiğinde EDÖ' nün pek çok araştırmada kullanıldığı göze çarpmaktadır (Deniz, 2002; Akbağ ve Deniz, 2003; Kaçar, 2008; Keler, 2008; Tüfekçi, 2008; Turhal, 2010; Gürel, 2011; Çatak, 2012; Özerk, 2008; Şamatacı, 2013). Araştırma için gerekli niteliklere sahip olması ve kültürümüze özgü geliştirilmiş olmasından dolayı EDÖ' nin bu araştırma için kullanılması uygun görülmüştür.

3.3.2. Performans Değerlendirme Skalası

Futbolcuların, performans kriterleri, teknik direktörlere sorulmuştur. Her takımın teknik direktörü kendi futbol oyuncusunu, esas olarak maçlardaki saha içi performansı ağırlıklı olmak kaydıyla, antrenmanlardaki performanslarını ve teknik ölçümlerini/değerlendirmelerini de göz önünde bulundurarak; oyuncuların bir sezonluk durumunun ortalamasını alarak, her bir kriterin karşılığı olan değer, 5' li likert ölçeğine (5 puan= Çok iyi, 4 puan= Ortanın üstü, 3 puan= Orta, (Vasat) 2 puan= Ortanın altı, 1 puan= Yetersiz) göre değerlendirilmesi istenmiştir.

3.3.3. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın örneklemini oluşturan katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek amacı ile araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bu formda yaş, şu anda oynadıkları mevki, daha önce oynadıkları mevki, kaç yıldır oynadıkları, daha önce oynadığı kulüpler gibi bilgileri toplamaya yönelik sorulara yer verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama araçları gönüllülük esasına göre araştırmaya katılmak isteyen, Galatasaray, Trabzonspor, Gençlerbirliği, Samsunspor ve Antalyaspor' da oynayan 103 sporcu ve kulüplerin teknik direktörleriyle yapılmıştır. Uygulamadan önce araştırmacı kendisini tanıtmış, araştırmanın amacı hakkında ve EDO ile Kişisel Bilgi Formunu nasıl doldurmaları gerektiği konularında bilgilendirmede bulunulmuştur. Ölçme araçları doldurulmadan önce katılımcılara bilgilendirilmiş onam formu verilerek araştırmanın amacı, araştırmada hangi ölçeğin kullanıldığı, uygulama şekli, süresi, araştırmanın yararı, gizlilik sınırları, başladıktan sonra vazgeçme hakları gibi bir takım bilgiler aktarılmış ve arkasından sırası ile Kişisel bilgi formu, Ego Durumu Ölçeği verilmiştir. Antrenörlere ise Ego Durumu Ölçeği ve Performans Değerlendirme Skalası verilmiştir.

Veri toplama araçları futbol oyuncularına, çalışma günlerinde antrenman öncesinde toplu halde ancak birbirinden etkilenmeyecekleri bir oturma düzeninde araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulamada bir zaman kısıtlaması belirtilmemiş ve bu husus uygulama öncesinde belirtilmiştir.

Veriler değerlendirilirken, 1 futbol oyuncusunun Ego Durumları Ölçeğini hatalı doldurmasından dolayı değerlendirme dışı bırakılmıştır. Dolayısıyla istatistikte 102 sporcu değerlendirmeye dahil edilmiştir.

3. 5. Verilerin Analizi

Futbol oyuncularının oynadıkları mevki ile ego durumları ki-kare istatistiği ile karşılaştırılmıştır. Oyuncuların performanslarının, ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumuna göre nasıl bir görünüm sergilediğini belirlemek amacıyla da ki-kare uyum istatistiği uygulanmıştır. Analiz sonucu elde edilen ki-kare değerinin anlamlı çıkması durumunda ise post-hoc testlerinden yararlanılmıştır.

Araştırma kapsamında tüm verilerin anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ düzeyinde sınanmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS 21 istatistik paket programı ve Microsoft excel programı kullanılarak yapılmıştır.

Ki-kare analizi, iki kategorik değişkenin birbirinden bağımsız olup olmadığını test eder. Analiz sonucu elde edilen ki-kare değerinin anlamlı çıkması, değişkenler arasında bağlantı olduğu anlamına gelmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2011: 195).

4.BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

4. 1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde uygulanan anket bulgularının demografik, problem ve varsayımlar çerçevesinde yorumlanması yapılacaktır.

Tablo 1. Futbol Oyuncuların Takımlara Göre Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Galatasaray	10	9,7	9,7	9,7
Trabzonspor	21	20,4	20,4	30,1
Gençlerbirliği	24	23,3	23,3	53,4
Samsunspor	24	23,3	23,3	76,7
Antalyaspor	24	23,3	23,3	100,0
Total	103	100,0	100,0	

Toplam 103 futbol oyuncusuyla yapılan çalışmaya Galatasaray' dan 10, Trabzonspor' dan 21, Gençlerbirliği' nden 24, Samsunspor' dan 24, Antalyaspor' dan 24 sporcu katılmıştır.

Tablo 2. Futbol Oyuncularının Takımlarına ve Mevkilerine Göre Dağılımı.

Takımlar						
	GS	TS	GB	SS	AS	Sporcu
Mevkiler						Sayısı
Kaleci		3	4	3	3	13
Bek	3	4	4	4	2	17
Stoper	1	4	3	2	5	15
Orta saha	4	4	11	9	8	36
Forvet	2	5	2	6	7	22
Toplam	10	20	24	24	25	103
%	9.7	20.4	23.3	23.3	23.3	100.00

Tablo 2' de görüldüğü üzere kaleci mevkide oynayan oyuncuların 3' ü Trabzonspor, 4' ü Gençlerbirliği, 3' ü Samsunspor ve 3' ü Antalyaspor olmak üzere toplam 13 sporcudan oluşmaktadır.

Bek mevkiinde oynayan oyuncuların 3' ü Galatasaray, 4' ü Trabzonspor, 4' ü Gençlerbirliği, 4' ü Samsunspor, 2' si Antalyaspor olmak üzere toplam 17 sporcudan oluşmaktadır.

Stoper mevkiinde oynayan oyuncuların 1' i Galatasaray, 4' ü Trabzonspor, 3' ü Gençlerbirliği, 2' si Samsunspor, 5' i Antalyaspor olmak üzere toplam 15 sporcudan oluşmaktadır.

Orta saha mevkiinde oynayan oyuncuların 4' ü Galatasaray, 4' ü Trabzonspor, 11' i Gençlerbirliği, 9' u Samsunspor, 8' i Antalyaspor olmak üzere toplam 36 sporcudan oluşmaktadır.

Forvet mevkiinde oynayan oyuncuların 2 'si Galatasaray, 5' i Trabzonspor, 2' si Gençlerbirliği, 6' sı Samsunspor, 7' si Antalyaspor olmak üzere toplam 22 sporcudan oluşmaktadır. Takımlara göre futbolcu yüzdeleri sırasıyla % 9.7, % 20.4, % 23.3, % 23.3, % 23.3' dür.

Tablo 3. Futbol Oyuncularının Yaş Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
17-20	21	20,4	20,4	20,4
21-25	42	40,8	40,8	61,2
26-30	33	32,0	32,0	93,2
30 ve üstü	7	6,8	6,8	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Futbol oyuncularının yaş gruplarına göre sınıflandırılması yapıldığında ise 17 – 20 yaş aralığında 21 kişi, (% 20.4) oldukları, 21 – 25 yaş grubunda 42 futbolcu, (% 40.8) aralığında oldukları, 26 – 30 yaş sınıfında 33 futbolcu (% 32) aralığında oldukları, en az olarak da 30 yaş ve üzerinde 7 futbolcu (% 6.8) oldukları görülmektedir.

Tablo 4. Futbol Oyuncularının Medeni Durumunun Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Evli	32	31,1	31,1	31,1
Bekar	67	65,0	65,0	96,1
Nişanlı	4	3,9	3,9	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Toplam 103 futbol oyuncusundan 32' si evli (% 31,1), 67' si bekar (% 65), 4' ü nişanlıdır (% 3,9).

Tablo 5. Futbol Oyuncularının Sahip Oldukları Çocuk Sayısının Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
1,00	14	13,6	50,0	50,0
2,00	11	10,7	39,3	89,3
3,00	2	1,9	7,1	96,4
5,00	1	1,0	3,6	100,0
Toplam	28	27,2	100,0	
Çocuğu olmayan	75	72,8		
Toplam	103	100,0		

Tablo 5' de görüldüğü üzere 1 çocuğu olan 14, 2 çocuğu olan 11, 3 çocuğu olan 2, 5 çocuğu olan 1 futbol oyuncusu vardır. Bunların toplam içindeki yüzdesi sırasıyla % 13.6, % 10.7, % 1.9, % 1.0'dir. Çocuğu olmayan 75 futbolcu vardır ve bunların yüzdesi % 72.8' dir.

Tablo 6. Futbol Oyuncularının Sahip Oldukları Kardeş Sayılarına Göre Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Yok	4	3,9	4,0	4,0
1,00	29	28,2	29,0	33,0
2,00	26	25,2	26,0	59,0
3,00	26	25,2	26,0	85,0
4 ve daha fazla	15	14,6	15,0	100,0
Toplam	100	97,1	100,0	
Kayıp veri	3	2,9		
Toplam	103	100,0		

Tablo 6' da görüldüğü üzere 100 futbol oyuncusundan 29' unun 1 kardeşi, 26' sının 2 kardeşi, 26' sının 3 kardeşi ve 15 'inin ise 4 ve daha fazla kardeşi

vardır. Bunların yüzdeleri sırasıyla % 3.9, % 28.2, % 25.2, % 25.2, %14.6. Kayıp verinin sayısı 3 yüzdesi % 2.9' dur.

Tablo 7. Futbol Oyuncularının Ailede Kaçınıcı Çocuk Olduklarının Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığılma %
1,00	24	23,3	26,7	26,7
2,00	38	36,9	42,2	68,9
3,00	17	16,5	18,9	87,8
4,00	8	7,8	8,9	96,7
Belirtiniz	1	1,0	1,1	97,8
6,00	1	1,0	1,1	98,9
7,00	1	1,0	1,1	100,0
Toplam	90	87,4	100,0	
Kayıp veri	13	12,6		
Toplam	103	100,0		

Tablo 7' de görüldüğü üzere 1. çocuk olan 24 futbol oyuncu, % 23.3, 2. çocuk olan 38 futbol oyuncusu % 36.9, 3. çocuk olan 17 futbol oyuncusu % 16.5, 4. çocuk olan 8 futbol oyuncusu % 7.8, 6. çocuk olan 1 futbol oyuncusu % 1, 7. çocuk olan 1 futbol oyuncusu, kayıp veri 13 % 12.6' dır.

Tablo 8. Futbol Oyuncularının Öğrenim Durumları Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığılma %
Ortaokul	8	7,8	7,9	7,9
Lise	73	70,9	72,3	80,2
Üniversite	20	19,4	19,8	100,0
Toplam	101	98,1	100,0	
Kayıp veri	2	1,9		
Toplam	103	100,0		

103 futbolcudan 8 tanesi ortaokul mezunu (% 7.8), 73 tanesi lise mezunu (% 70.9), 20 tanesi üniversite mezunu (% 19.4), 2 tanesi kayıp veridir (% 1.9).

Tablo 9. Futbol Oyuncularının Oynadıkları Liglere Göre Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Spor toto süper lig	54	52,4	52,4	52,4
Ptt 1. lig	49	47,6	47,6	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Tablo 9’ da görüldüğü üzere 54 futbol oyuncusu (% 52.4) Spor toto, 49 futbol oyuncusu (% 47.6) PTT 1. lig’ de görev almaktadır.

Tablo 10. Futbol Oyuncularının Şu An Oynadıkları Kulüpte Kaç Yıldır Oynadıklarının Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
1-3	74	71,8	72,5	72,5
4-6	11	10,7	10,8	83,3
7-9	2	1,9	2,0	85,3
10 ve üstü	15	14,6	14,7	100,0
Toplam	102	99,0	100,0	
Kayıp veri	1	1,0		
Total	103	100,0		

Şu an oynadığı kulüpte 1 – 3 yıl arası futbol oynayan 74 futbol oyuncusu % 71.8, 4 – 6 yıl arası futbol oynayan 11 kişi % 10.7, 7 – 9 yıl arası 2 futbol oyuncusu % 1.9, 10 yıl ve üstü 15 futbol oyuncusu (% 14,6), 1 kayıp futbol oyuncusu (% 1)’ dur.

Tablo 11. Futbol Oyuncuları Kaç Yıldır Aynı Mevkide Oynadıklarının Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
1-3	74	71,8	72,5	72,5
4-6	11	10,7	10,8	83,3
7-9	2	1,9	2,0	85,3
10 ve üstü	15	14,6	14,7	100,0
Toplam	102	99,0	100,0	
Kayıp veri	1	1,0		
Toplam	103	100,0		

Tablo 11’ de görüldüğü üzere 1 – 3 yıl arası aynı mevkide oynayanların sayısı 74 % 71,8’ dir. 4 – 6 yıl arası aynı mevkide oynayan futbol oyuncusu sayısı 11, % 10,7, 7 – 9 yıl arası aynı mevkide oynayan futbol oyuncusu sayısı 2 % 1,9’ dur. 10 yıldan uzun aynı mevkide oynayanların sayısı 15, % 14,6’ dir. Kayıp veri sayısı 1 % 1’ dir.

Tablo 12. Futbol Oyuncusunun Kendisini Hangi Mevkii Uygun Gördüğünün Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Kaleci	12	11,7	11,7	11,7
Bek	15	14,6	14,6	26,3
Stoper	16	15,5	15,5	41,8
Orta saha	36	35,0	35,0	76,8
Forvet	23	22,3	22,3	99,1
34,00	1	0,9	0,9	100,0
Toplam	103	100,0	100,0	

Tablo 12’ de görüldüğü üzere 103 futbol oyuncusundan kendisinin oynamak istediği mevkilere baktığımızda kaleci için 12 (% 11.7), bek için 15 (% 14,6), stoper için 16 (% 15,5), orta saha 36 (% 35), forvet için 23 (% 22,3) kişidir.

Tablo 13. Kaleci Mevkiinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Uygun	12	92,3	92,3	92,3
Uygun değil	1	7,7	7,7	100,0
Toplam	13	100,0		

Kaleci mevkiinde oynayan futbol oyuncularının 12' si (% 92) kendini bu mevkiye uygun görüyor, 1' i (% 8) kendini bu mevkiye uygun görmüyor.

Tablo 14. Bek Mevkiinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Uygun	15	88,2	88,2	88,2
Uygun değil	2	11,8	11,8	100,0
Toplam	17	100,0		

Bek mevkiinde oynayan futbol oyuncularının 15' i kendini bu mevkiye uygun görüyor, 2' si kendini bu mevkiye uygun görmüyor.

Tablo 15. Stoper Mevkiinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Uygun	14	93,3	93,3	93,3
Uygun değil	1	6,7	6,7	100,0
Toplam	15	100,0		

Stoper mevkiinde oynayan futbol oyuncularının 14' ü kendini bu mevkiye uygun görüyor, 1' i kendini bu mevkiye uygun görmüyor.

Tablo 16. Orta Saha Mevkiinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Uygun	36	100,0	100,0	100,0
Uygun değil	-	-		
Toplam	36	100,0		

Orta saha mevkiinde oynayan oyuncuların 36' sı (% 100) kendini bu mevkiye uygun görüyor.

Tablo 17. Forvet Mevkiinde Oynayan Futbol Oyuncularının Kendini Bu Mevkiye Uygun Görüp Görmediğinin Dağılımı.

	Frekans	%	Geçerli %	Yığ.%
Uygun	22	100,0	100,0	100,0
Uygun değil	-	-		
Toplam	22	100,0		

Forvet mevkiinde oynayan futbol oyuncularının 22' si (% 100) kendini bu mevkiye uygun görüyor

Araştırmamızın temel problemi; Futbol oyuncularının ego durumlarıyla takımlarındaki pozisyonlarının uyuma (bağdaşıklık) düzeyinin saha içi performansları ile ilişkisi var mıdır? Şeklinde idi ve bununla ilintili olarak da araştırmanın amacı kısmında yer verilen sorulara yanıtlar aranması amaçlanmıştır.

Bu bağlamda aşağıda bu sorulara ve bulgulara yer verilmiştir.

4. 2. Futbol oyuncularının mevkilerinde oynama yılları ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?

Futbol oyuncularının mevkilerinde oynama yılları ile ego durumları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Yapılan ki-kare uyum analizi sonuçlarının

istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Bir başka ifadeyle, söz konusu değişkenle oyuncuların ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık – uyum elde edilmemiştir.

4. 3. Futbol oyuncularının sahip oldukları çocuk sayısı ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?

Futbol oyuncularının sahip oldukları çocuk sayısı ile ego durumları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Yapılan ki-kare uyum analizi sonuçlarının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Bir başka ifadeyle, söz konusu değişkenle oyuncuların ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık – uyum elde edilmemiştir.

4. 4. Futbol oyuncularının kardeş sayısı ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?

Futbol oyuncularının kardeş sayısı ile ego durumları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Yapılan ki-kare uyum analizi sonuçlarının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Bir başka ifadeyle, söz konusu değişkenle oyuncuların ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık – uyum elde edilmemiştir.

4. 5. Futbol oyuncularının kaçınıcı kardeş olmaları ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?

Futbol oyuncularının kaçınıcı kardeş olmaları ile ego durumları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Yapılan ki-kare uyum analizi sonuçlarının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Bir başka ifadeyle, söz konusu değişkenle oyuncuların ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık – uyum elde edilmemiştir.

4. 6. Futbol oyuncularının öğrenim durumları ile ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?

Futbol oyuncularının öğrenim durumları ile ego durumları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Yapılan ki-kare uyum analizi sonuçlarının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Bir başka ifadeyle, söz konusu değişkenle oyuncuların ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık – uyum elde edilmemiştir.

4. 7. Futbol oyuncularının ego durumları ile takım içi mevkileri arasında anlamlı bir bağdaşıklık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek amacıyla tüm futbol oyuncularının oynadıkları mevkii ile ego durumları ki-kare istatistiği ile karşılaştırılmıştır. Analiz öncesinde her bir mevkii için beklenen ego durumları girilmiş ve söz konusu karşılaştırma bu doğrultuda yapılmıştır. Buna göre, beklenen frekanslar belirlenirken her bir mevkii için o mevkide bulunan kişilerin kuram ve teknik direktörlerin değerlendirmeleri çerçevesinde sahip olması beklenen ego durumları dikkate alınmıştır. Toplam kaleci sayısı Yetişkin ve Koruyucu Ebeveyn ego durumlarına beklentiler doğrultusunda pay edilmiştir. Ki-kare değerinin 0 frekans durumunda hesaplanamıyor olması nedeniyle uygun olan yerlerde beklenmeyen ego durumlarına 1'er kişi beklenen değer olarak pay edilmiştir.

Tablo 18. Kalecilerin Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.

Ego durumları	Gözlenen birey sayısı	Beklenen birey sayısı
Eleştirel Ebeveyn	1	1
Koruyucu Ebeveyn	5	5
Yetişkin	4	5
Uygulu Çocuk	1	1
Doğal Çocuk	2	1
Toplam	13	13
Ki kare değeri	Serbestlik derecesi	Anlamlılık
1.808	4	0.771

* $p > 0.05$

Tablo 18’de görüldüğü üzere kaleci pozisyonunda oynayan futbolcular, beklendiği gibi ağırlıklı olarak Koruyucu Ebeveyn ve Yetişkin ego durumlarına sahiptirler. Oyuncuların 1’ i Eleştirel Ebeveyn, 5’ i Koruyucu Ebeveyn, 4’ ü Yetişkin, 1’ i Uygulu Çocuk ve kalan 2’ si ise Doğal Çocuk ego durumundadır. Kalecilerin beklenen ve gözlenen ego durumlarının frekansları arasındaki farkı hesaplamaya yönelik ki-kare istatistiği ise anlamlı değildir ($p > 0.05$). Bir başka deyişle, kalecilerin beklendiği gibi çoğunlukla Koruyucu Ebeveyn ve Yetişkin ego durumuna sahip oldukları görülmüştür. Bu da, kalecilerin beklenen ego durumlarıyla gözlenen ego durumları arasında bağdaşım olduğu anlamına gelmektedir.

Bek pozisyonunda oynayan futbol oyuncularının ego durumlarına dağılımları ve bu dağılımların anlamlılığına yönelik tablo aşağıda görülmektedir.

Tablo 19. Bek Oyucularının Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.

Ego durumları	Gözlenen birey sayısı	Beklenen birey sayısı
Eleştirel Ebeveyn	-	-
Koruyucu Ebeveyn	11	8
Yetişkin	2	8
Uygulu Çocuk	-	-
Doğal Çocuk	4	1
Toplam	17	17
Ki kare değeri	Serbestlik derecesi	Anlamlılık
14.625	2	0.001*

* $p < 0.05$

Tablo 19’ da görüldüğü üzere, bek pozisyonunda görev yapan oyunculardan 11’ i Koruyucu Ebeveyn, 2’ si Yetişkin, kalan 4’ ü ise Doğal Çocuk ego durumuna sahiptirler. Bek oyuncularının beklenen ve gözlenen ego durumları arasındaki farkı hesaplamaya yönelik ki-kare istatistiği ise anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu sonuç, bek oyuncularının beklenen ve gözlenen ego durumları arasında anlamlı bir fark olduğu anlamına gelmektedir. Yani, oyuncuların çoğunlukla kendilerinden beklenen ego durumuna sahip

olduklarını, istatistiksel olarak söylemek mümkün görünmemektedir. Yani, beklenen ego durumlarıyla gözlenen ego durumları arasında bağdaşım görülmemiştir.

Stoper pozisyonunda oynayan futbol oyuncularının ego durumlarına dağılımları ve bu dağılımların anlamlılığına yönelik tablo aşağıda görülmektedir.

Tablo 20. Stoperlerin Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.

Ego durumları	Gözlenen birey sayısı	Beklenen birey sayısı
Eleştirel Ebeveyn	1	1
Koruyucu Ebeveyn	8	6
Yetişkin	4	6
Uygulu Çocuk	-	-
Doğal Çocuk	1	1
Toplam	14	14

Ki kare değeri	Serbestlik derecesi	Anlamlılık
1.303	3	0.721

* $p > 0.05$

Tablo 20' deki verilere göre, stoper pozisyonunda görev yapan oyunculardan 1' i Eleştirel Ebeveyn, 8' i Koruyucu Ebeveyn, 4' ü Yetişkin ve kalan 1' i ise Doğal Çocuk ego durumundadır. Stoper pozisyonunda görev yapan futbol oyuncularının beklenen ve gözlenen ego durumları arasındaki farkı hesaplamaya yönelik ki kare istatistiğinin ise anlamsız olduğu görülmektedir ($p > 0.05$). Buna göre, stoper pozisyonunda görev yapan futbol oyuncularının beklenen ve gözlenen ego durumları arasında anlamlı bir fark yoktur. Bir başka ifadeyle, stoper pozisyonunda oynayan oyuncular çoğunlukla kendilerinden beklenen ego durumuna sahiptirler. . Bir başka ifadeyle, stoper pozisyonunda oynayan oyuncuların beklenen ego durumlarıyla gözlenen ego durumları arasında bağdaşım görülmektedir.

Orta sahada görev yapan futbol oyuncularının ego durumlarına dağılımları ve bu dağılımların anlamlılığına yönelik tablo aşağıda görülmektedir.

Tablo 21. Orta Saha Oyuncularının Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.

Ego durumları	Gözlenen birey sayısı	Beklenen birey sayısı
Eleştirel Ebeveyn	1	1
Koruyucu Ebeveyn	24	17
Yetişkin	8	17
Uygulu Çocuk	-	-
Doğal Çocuk	3	1
Toplam	36	36

Ki kare değeri	Serbestlik derecesi	Anlamlılık
11.647	3	0.09*

* p < 0.05

Tablo 21’ deki çıktılara bakıldığında, orta sahada görev yapan oyuncuların 1’ inin Eleştirel Ebeveyn, 24’ ünün Koruyucu Ebeveyn, 8’ inin Yetişkin ve kalan 3’ ünün ise Doğal Çocuk ego durumuna sahip oldukları görülmektedir. Orta saha oyuncularının ego durumlarının beklenen ve gözlenen değerleri arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına yönelik olarak yapılan ki-kare istatistiği sonucunun ise anlamlı olduğu görülmektedir (p < 0.05). Bir başka deyişle, orta saha oyuncularının beklenen ve gözlenen ego durumları arasında anlamlı bir fark vardır. Buna göre, orta saha oyuncularının çoğunlukla kendilerinden beklenen ego durumuna sahip olduklarını, istatistiksel olarak söylemek mümkün görünmemektedir. Yani, orta saha oyuncularının beklenen ego durumlarıyla gözlenen ego durumları arasında bağdaşım görülmemektedir.

Forvet pozisyonunda oynayan futbol oyuncularının ego durumlarına dağılımları ve bu dağılımların anlamlılığına yönelik tablo aşağıda görülmektedir.

Tablo 22. Forvet Oyuncularının Ego Durumlarının Dağılımı ve Ki Kare İstatistiği.

Ego durumları	Gözlenen birey sayısı	Beklenen birey sayısı
Eleştirel Ebeveyn	-	-
Koruyucu Ebeveyn	12	1
Yetişkin	9	1
Uygulu Çocuk	-	10
Doğal Çocuk	1	10
Toplam	22	22

Ki kare değeri	Serbestlik derecesi	Anlamlılık
203.050	2	0.00*

* p = 0.05 anlamlılık düzeyinde

Tablo 22' e göre, forvet pozisyonunda görev yapan oyuncuların 12' sinin Koruyucu Ebeveyn, 9' unun Yetişkin ve 1' inin ise Doğal Çocuk ego durumunda oldukları görülmektedir. Forvetlerin beklenen ve gözlenen ego durumlarını karşılaştırmaya yönelik ki-kare istatistiğinin ise anlamlı olduğu görülmektedir (p < 0.05). Bir başka ifadeyle, forvet pozisyonunda görev yapan futbol oyuncularının beklenen ve gözlenen ego durumları arasında anlamlı bir fark vardır. Buna göre, forvet oyuncularının kendilerinden beklenen ego durumlarına sahip olduklarını söylemek istatistiksel olarak mümkün değildir. Bir başka ifadeyle, forvet pozisyonunda görev yapan oyuncuların beklenen ego durumlarıyla gözlenen ego durumları arasında bağdaşım görülmemektedir.

4. 8. Futbol oyuncularının performansları, ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Bu alt probleme yanıt vermek amacıyla öncelikle teknik direktörlerin, futbolcuların performansları ile ilgili görüşleri doğrultusunda tüm futbol oyuncularını performansı yeterli olanlar ve performansı yetersiz olanlar olmak üzere iki gruba ayırmıştır. Sonrasında ise oyuncuların performanslarının, ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumuna göre nasıl bir görünüm sergilediğini belirlemek amacıyla ki-kare uyum istatistiği uygulanmıştır. Ki-kare analizi, iki kategorik değişkenin birbirinden bağımsız olup olmadığını test eder. Analiz sonucu elde edilen ki-kare değerinin anlamlı çıkması, değişkenler arasında bağlantı olduğu anlamına gelmektedir

(Büyüköztürk ve diğerleri, 2011: 195). Manidar ilişkinin çıkması durumunda ise post-hoc testi yapılarak, anlamlı ilişkinin hangi alt kategoriler arasında olduğu belirlenir. Yapılan ki-kare testinin sonucu ve yorumu aşağıda görülmektedir. 10 oyuncunun performans değerlendirmeleri teknik direktörlerce yapılmadığı için, analize 93 futbol oyuncusundan elde edilen verilerle devam edilmiştir.

Tablo 23. Oyuncu Performansının Bağdaşım Durumuyla Bağlantısını Gösteren Ki Kare Tablosu.

		Performans		Toplam
		Yetersiz	Yeterli	
Mevki – ego bağdaşım durumu	Uyumsuz	11 _{a**}	20 _{a**}	31
	Uyumlu	10 _{b**}	52 _{b**}	62
Toplam		21	72	93

Ki-kare değeri	Serbestlik derecesi	Anlamlılık
4.429	1	0.035*

*p < 0.05

** satır ve sütunda aynı harfler olması anlamlı fark olmadığını, farklı harfler olması ise anlamlı fark olduğunu göstermektedir.

Tablo 23’deki sonuçlara göre, elde edilen ki-kare değeri anlamlıdır (p < 0.05). Buna göre, değişkenler arasındaki manidar bir bağlantı vardır. Yine tablodaki ** işareti, bu manidar bağlantının değişkenlerin kategorilerinden hangileri arasında görüldüğüne dair post-hoc testi sonuçlarına işaret etmektedir.

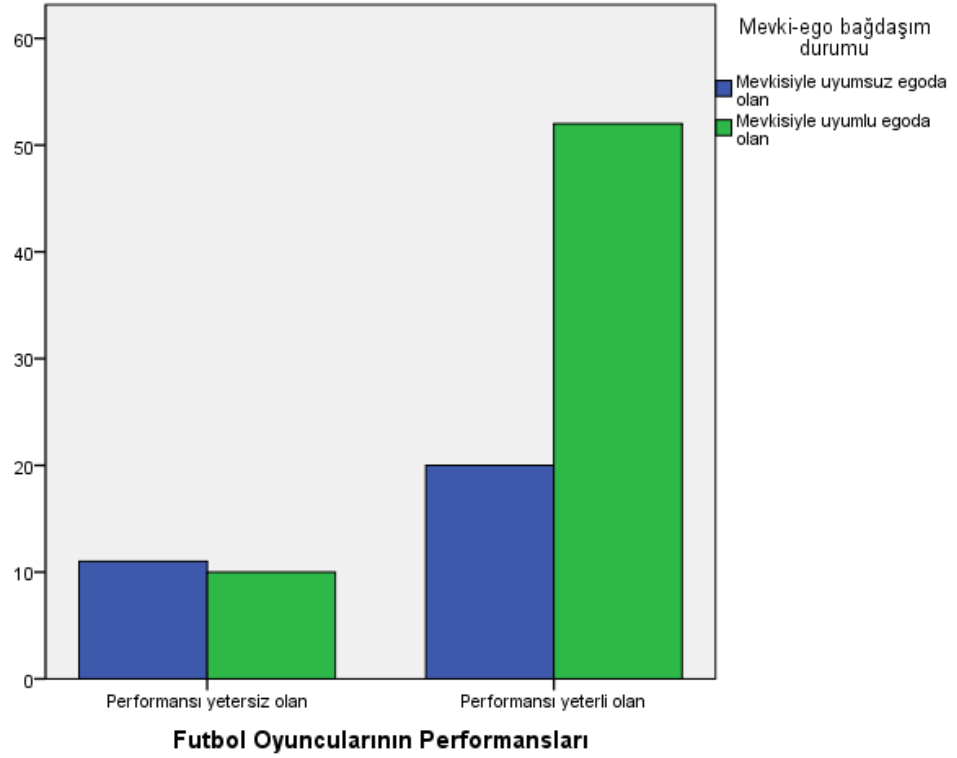
İstatistiksel olarak anlamlı bir ki-kare testi, araştırmacıya “null” hipotezini reddetme imkanı verir. Bir başka ifadeyle ki-kare testinde istatistiksel anlamlılık, araştırmacıya hücrelerden en az ikisi arasında anlamlı bir fark olduğu çıkarımını yapma imkanı verir. Anlamlı farkın hangi hücreler arasında olduğunun belirlenmesi içinse post hoc testi uygulanır (MacDonald ve Gardner, 2000). Latince bir terim olan post hoc, “sonradan bakılan, incelenen” anlamını taşır. Ayrıca, ANOVA’ya benzer olarak ki-karenin de “omnibüs”

(çok amaçlı) bir test olduğu unutulmamalıdır (<http://www.upa.pdx.edu/IOA/newsom/pa551/lectur13.htm>). Bu çalışmada, söz konusu post hoc prosedürlerinden “ayarlanmış artık metod” (adjusted residual model) kullanılmıştır. Bu yöntem, z testinin özelleşmiş bir halidir.

Performansı yetersiz olan 21 futbol oyuncusunun 11’inin mevki – ego bağdaşımının uyumsuz, 10’ünün ise mevki-ego bağdaşımının uyumlu olduğu görülmektedir. Post-hoc sonucuna göre ise, performansı yetersiz olan oyuncuların bağdaşım (mevki-ego bağdaşım) durumları arasındaki fark anlamlıdır.

Performansı yeterli olan 72 oyuncunun 20’i takım içi mevkiyle uyumsuz ego durumuna sahip olmasına rağmen yeterli performans göstermesi, sosyo-kültürel faktörlerle, takıma uyumla, motivasyonla veya başka faktörlerle açıklanabilir. Futbol oyuncularından 52’sinin ise takım içi mevkiinin ego durumuyla bağdaşım gösterdiği görülmektedir. Post-hoc sonucuna göre ise, performansı yeterli olan oyuncuların mevki-ego bağdaşım durumları arasındaki fark anlamlıdır. Tüm bu sonuçlar mevki ile ego durumu uyumu söz konusu olduğunda oyuncunun performansının daha iyi olduğunu, mevki ile ego durumu uyumlu olmadığında oyuncunun performansının daha düşük olduğunu göstermektedir.

Futbol oyuncularının performanslarının mevki – ego bağdaşım durumuna göre dağılımını gösteren bar grafiği aşağıda yer almaktadır.

Grafik 4. 1. Futbol Oyuncularının Performanslarının Mevki-Ego Bağdaşım Durumuna Göre Dağılımı

4. 9. Futbol oyuncularının ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumu nasıl bir dağılım göstermektedir?

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla, futbol oyuncularının mevki – ego bağdaşım durumlarının frekans analizi yapılmıştır. Her bir mevkiye göre ayrı ayrı yapılan söz konusu analizin sonuçları aşağıda görülmektedir.

Tablo 25. Futbol Oyuncularının Mevki-Ego Bağdaşım Durumlarının Frekans Dağılımı.

Takım içi mevki	Oyuncu sayısı	Mevki – ego bağdaşım durumu	Frekans	Yüzde
Kaleci	13	Uyumsuz	4	30.8
		Uyumlu	9	69.2
Bek	17	Uyumsuz	4	23.5
		Uyumlu	13	76.5
Stoper	14	Uyumsuz	2	14.3
		Uyumlu	12	85.7
Orta saha	36	Uyumsuz	4	11.1
		Uyumlu	32	88.9
Forvet	22	Uyumsuz	21	95.5
		Uyumlu	1	4.5

Yukarıda, futbolcuların ego durumlarıyla takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumunun frekans tablosu görülmektedir. Buna göre, kalecilerin % 30.8' inin takım içi mevkileriyle ego durumları uyumsuzken, % 69.2'sinin uyumlu olduğu görülmektedir. Bek pozisyonunda yer alan futbol oyuncularında uyumsuzların oranı % 23.5 iken uyumlu olanların oranını % 76.5' tir. Stoper pozisyonunda yer alan oyuncularda uyumsuzların % 14.3, uyumluların ise % 85.7' lik kesimi oluşturdukları görülmektedir. Orta saha oyuncularında uyumsuzluk oranı % 11.1 iken, uyumluluk oranının % 88.9 olduğu görülmektedir. Son olarak forvet pozisyonuna bakıldığında ise takım içi mevkileriyle ego durumları arasında uyumsuzluk olan oyuncuların % 95.5, uyum olan oyuncuların ise % 4.5' lik bir orana sahip olduğu tespit edilmiştir.

103 futbol oyuncusunun tamamı değerlendirildiğinde ise, mevki – ego bağdaşım durumu uyumsuz olan 36 oyuncunun % 35, uyumlu olan 67 oyuncunun ise % 65' lik bir orana sahip olduğu görülmüştür.

Araştırmanın ortaya koyduğu bulgular sonucuna göre, takım içi mevkileriyle ego durumları arasında en çok bağdaşım görülen futbolcuların orta saha oyuncuları olduğu, bağdaşımın en düşük olduğu futbolcu grubunun ise forvet oyuncuları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde futbol oyuncularının sahip olduğu ego durumlarıyla, oynadıkları mevkiler ve performans arasındaki ilişkiyi incelemeye ilişkin elde edilen bulgular, araştırmanın genel amaçları doğrultusunda yanıt aranan soruların sırasına göre yorumlanmıştır. Ancak belirtmekte yarar vardır ki, yapılan literatür taramaları sonucunda, araştırma konusuyla ilintili çalışmalara rastlanamaması nedeniyle, tartışma ve yorumlar araştırmacının bireysel yorumlarıyla sınırlı kalmıştır.

Araştırmanın, ilk 5 sorusu, futbol oyuncularının, mevkilerinde oynama yılları, sahip oldukları çocuk sayısı, kardeş sayısı, kaçınıcı kardeş olmaları, öğrenim durumları ile ego durumları ve performansları arasında bir ilişki olup olmadığına ilişkindir. Araştırmanın bu safhasında oyuncuların ego durumlarıyla; mevkilerinde oynama yılları, ailenin kaçınıcı çocuğu oldukları, kardeş sayıları, kaçınıcı kardeş olmaları ve öğretim düzeyleri arasındaki uyuma ayrı ayrı bakılmıştır. Yapılan ki-kare uyum analizi sonuçlarının tamamının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Bir başka ifadeyle, söz konusu değişkenlerle oyuncuların ego durumları arasında anlamlı bir bağdaşıklık (uyum) elde edilmemiştir. Yani futbol oyuncularının mevkilerinde oynama yılları, sahip oldukları çocuk sayısı, kardeş sayısı, kaçınıcı kardeş olmaları, öğrenim durumları değişkenlerinin ego durumlarını ve/veya performanslarını anlamlı düzeyde belirleyen değişkenler olmadığı ifade edilebilir.

Araştırmada altınıcı sorusu; futbol oyuncularının ego durumları ile takım içi mevkileri arasında anlamlı bir bağdaşıklık olup olmadığı idi. Buna göre; kaleci mevkii bakımından araştırmada yer alan 13 kaleciye uygulanan Ego Durumu Ölçeği sonucunda kalecilerin beklendiği gibi çoğunlukla Koruyucu Ebeveyn ve Yetişkin ego durumuna sahip oldukları görülmüştür. Yani beklenenle gözlemlenenin aynı sonucu vermiş olduğu bulgulanmıştır.

Frekansları arasındaki farkı hesaplamaya yönelik ki-kare istatistiği ise anlamlı değildir ($p > 0.05$). Kalecilerde grupların sırası dikkate alındığında, birinci sırada 5 kişi ile Koruyucu Ebeveyn, ikinci sırada 4 kişi ile Yetişkin ego durumu gözlemlenmiştir. Durusoy' a (2002: 27) göre kaleci özel bir oyuncudur. Takımın neticeye en çok etkisi olan elemandır. Ayrıca kalecinin kaleyi koruyabilmek için iyi bir perspektife sahip olması gerekir. Bir maç sırasında, defansta oyuncularla birlikte kaleye gol atılmasını engellemek ve kaleyi koruma görevi vardır (Alves, 2014: 55). Dolayısıyla; kalecilerin temel fonksiyonunun "koruyuculuk" olduğu düşünüldüğünde birincil ego durumlarının Koruyucu Ebeveyn ego durumu olması doğal olarak beklenen bir sonuç şeklinde yorumlanabilir.

Bek mevki, saha içine baktığımızda sağ ve sol olmak üzere iki kısımda bulunmaktadır. Mevkiinin niteliği gereği defansif görevinin yanı sıra kanatlardan bindirerek hücumla katkı yapması beklenir. Bu mevkiinin futbol oyuncularında birincil ego durumu Yetişkin ego durumudur. İkincil olarak beklenen ego durumu ise Koruyucu Ebeveyn ego durumudur. Bek oyuncularından beklenenle, gözlenen arasında fark görülmüştür. Bu pozisyonda oynayan futbol oyuncularına uygulanan Ego Durumu Ölçeği sonucunda, ki-kare istatistiği ise anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Elde edilen bulgular sonucunda, bek oyuncularının ego durumlarının dağılımı sırası dikkate alındığında, ilk olarak 11' i Koruyucu Ebeveyn, ikinci olarak 4' ü Doğal Çocuk ego durumu görülmüştür. Bek oyuncularının paslarıyla orta saha oyuncularını destekleyip, defansif müdahalelerde bulunması ve aynı zamanda savunma oyuncusu olarak değerlendirilmesinden dolayı, koruyucu kişilik özelliklerine sahip olmaları beklenen bir durumdur ki, bu oyuncularda Koruyucu Ebeveyn ego durumu bulgulanması beklenen ego durumuyla örtüşmektedir.

Stoper mevki, rakip hücum oyuncularının kaleye yakın alanlarda etkili olmasını önlemek ve bu oyuncuları kaleden daha uzaklarda durdurabilmek yanında, özel taktik görevler taşıyan ve bu oyuncular ile adam markajı yaparak oynayan savunma oyuncusu olarak ifade edilmektedir (Akbulut, 2012: 3). Aynı zamanda stoperler, kalecileri ve diğer takım arkadaşlarıyla iyi iletişim kurabilen ve hücumla uzun paslar atabilme özelliğine sahip savunma

oyuncularıdır. Stoperler kararlılık ve ısrarlılık özellikleriyle ikili mücadelelerden galip çıkmasını bilen ve savunmasını rahatlatan futbol oyuncularıdır (Gülşen, 2008: 22). Bundan dolayı beklenen birincil ego durumu Koruyucu Ebeveyn ego durumudur. Olasılıkları hesaplaması, yapacağı hareketlerinin sonucunu düşünmesi, dikkatli, ilgili, gözler tetikte, güvenli duruşundan, geniş bir alanı kapsayacak şekilde karşı takımın oyuncularının hareketlerini izlemesi ve çok dikkatli olması gerektiğinden dolayı ikincil beklenen ego durumu Yetişkin ego durumudur. Stoper mekiinde oynayan 14 futbol oyuncusuna uygulanan Ego Durumu Ölçeği sonucunda anlamlı bir sonuç elde edilmiş, beklenen ve gözlenen ego durumları arasındaki farkı hesaplamaya yönelik ki-kare istatistiğinin ise anlamsız olduğu görülmektedir ($p > 0.05$). Yani diğer bir ifade ile bulgular ile beklenen ego durumları örtüşmektedir.

Oyun ritminde değişiklikler meydana getirmek oyunu yavaşlatmak veya hızlandırmak orta saha oyuncularının önemli görevleri arasında sayılmaktadır. Karşı takıma pres yapmak onların atağını bozmak ve hemen organize atak geliştirmek, önünde boş bir koridor bulduğunda, topu hızla sürerek, kendisi ile birlikte topsuz koşan takım arkadaşları ile birlikte gol pozisyonları aramak orta saha oyuncularının görevleri olarak ifade edilmektedir. Orta saha oyuncuları güçlü, dayanıklı ve yaratıcıdır. Kendilerine güven özellikleri gelişmiştir. Orta saha oyuncuları, oyuna iyi konsantre olurlar, çevresel ve yönsel dikkatleri gelişmiştir. Karmaşık teknik ve kombinasyon gerektiren becerilerden kaçınmazlar. Gizli gol adamları olarak oynarlar ve gizli santrafor görevini üstlenirler (Gülşen, 2008: 25). Bu nedenle kendilerinden beklenen ilk ego durumu Yetişkin ego durumudur. Forvet oyuncusuna gol pozisyonu yaratmak için, yardım eden, sabırlı, karşı rakiplerin ataklarını önleyici, koruyucu, kollayıcı tavırları ve başıyla onaylayıcı yüz ifadelerinden dolayı ikincil beklenen ego durumu Koruyucu Ebeveyn ego durumudur.

Yaptığımız ki-kare istatistiği sonucunun bu bağlamda anlamlı olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Orta sahada görev yapan 36 futbol oyuncusunda ego durumlarının dağılımı sırası dikkate alındığında, ilk olarak orta saha oyuncularının 24' ü Koruyucu Ebeveyn, ikinci olarak da 8' i ise Yetişkin ego

durumuna sahip oldukları görülmüştür. Yani beklenen ve bulgularan ego durumları farklılık göstermemiş ancak beklenen birincil ego durumu ile bulgularan ikincil ego durumunun benzer şekilde beklenen ikincil ego durumu ile bulgularan birincil ego durumunun örtüştüğü görülmüştür. Birincil ve ikincil ego durumlarının beklenen ve bulgularan bağlamında yer değiştirerek örtüşmelerinin nedeni ya teknik direktörlerin ya da oyuncuların bu mevkiye yükledikleri öncelikli ego durumlarına ilişkin, düşünce farklılıklarından kaynaklanabilir. Bu durum aynı zamanda Teknik direktörler ile bu mevki oyuncularının, bu mevkiinin gerektirdiği birincil ve ikincil ego durumları konusunda fikir birliği içinde olmadıklarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Bu fikir birlikteliksizliğinin Tablo 23' deki bulgular dikkate alındığında oyuncu performansına doğrudan etki eden bir faktör olduğu hatırlanmalıdır.

Akbulut'a (2012: 44) göre, forvet oyuncusunun, oyundaki amacı karşı kaleye gol atmaktır. İyi bir gol pozisyonu elde etmek için tetikte durur. Forvet oyuncusu hızlıdır, gol atamayınca hırçınlaşır ama gol attığı zaman çocuk gibi neşeli ve heyecanlıdır. Hücum alanına taşınan toplaın gol amaçlı kullanılması için buluşturulmaya çalışıldığı oyuncularlardır. En önemli görevi bulduğu topu en uygun vuruş tekniğini en iyi şekilde kullanarak gol yapmaktır. Topsuz yapacağı hareketlerin amacı, gol vuruşu yapacağı yerlere gitmek, arkadaşları için rakip savunma oyuncularını taşıyarak boş alan yaratmak ve arkadaşlarına hazırlık pasları için yardıma gitmektir. Bu nedenle birincil olarak beklenen ego durumu Doğal çocuk ego durumudur. Forvet mevkiinde oynayan 22 sporcuya Ego Durumu Ölçeği uygulanmıştır. Forvetlerin beklenen ve gözlenen ego durumlarını karşılaştırmaya yönelik ki kare istatistiğinin ise anlamlı olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). İstatistik sonucunda forvet oyuncularının 12' sinin kendilerini Çocuk ego durumunda değil, Koruyucu Ebeveyn ego durumunda tanımlamıştır.

Forvet oyuncuları sadece hücum değil orta sahayı destekleyen ve daha fazla sorumluluk alan bir yapıya büründüğü, arkadaşları için rakip savunma oyuncularını taşıyarak boş alan yaratmak ve arkadaşlarına hazırlık pasları için yardıma gittiklerinden (Akbulut, 2012: 44), forvet oyuncusundan beklenen

Doğal çocuk ego durumu değil de, gözlenen Koruyucu Ebeveyn ego durumu sahip olduğu sonucuna varılabilir ya da araştırma sırasında görüülen teknik direktörler, Türk futbolunun karakteristik yapısının hücum oyunundan çok savunma oyunu olduğunu ifade etmiş olmaları bu bulguya bir açıklama olarak düşünülebilir. Bununla birlikte gerek araştırmaya dahil edilen Süperlig'den 3 takımın ve dahil edilmeyen diğer üst sıraları hedefleyen takımların yönetici ve teknik direktörleri forvet oyuncu tercihini, yabancı oyuncu tercihinden yana kullanmaları bu bağlamda anlamsız görünmemektedir. Forvet oyuncularından beklenen ve tarif edilen ego durumunun Çocuk ego durumu (Doğal Çocuk ego durumu) geleneksel ve ataerkil kültürlerin istemediğini bunun yerine bu kültürlerde Uygulu Çocuk ego durumunu makbul bulunduğu, bunun tersine Avrupa toplumlarının çoğunda bireyselliğin, özerkliğin ve kendini doğal bir şekilde ortaya koyuşunu desteklediği düşünüldüğünde bu sonuç ve forvet mevkiine yabancı oyuncu transferi konusu daha da açıklık kazanmaktadır.

Araştırmada yedinci soru; futbol oyuncularının performanslarının, ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım olup – olmadığı idi;

Süper lig ve 1. Lig'deki değişik takımlardaki 103 futbol oyuncusuyla uygulanan Ego Durumu Ölçeği sonuçlarına göre, anlamlı bir sonuç elde edilmiştir. Takımların teknik direktörleri tarafından, futbol oyuncularının performansları yeterli, yetersiz olarak iki kategoride ele alınarak 93 futbolcu değerlendirilmiş bunlardan 72' sinin futbolcunun performansları yeterli, 21' inin ise futbolcunun performansları yetersiz görülmüştür. Performansı teknik direktörler tarafından yetersiz olarak görülen 21 futbol oyuncusunun 11' inin mevki – ego bağdaşımının uyumsuz, 10' unun ise mevki – ego bağdaşımının uyumlu olduğu görülmektedir. Post-hoc sonucuna göre ise, performansı yetersiz olan oyuncuların bağdaşım mevki-ego bağdaşım durumları arasındaki fark anlamlıdır (bkz. tablo 23).

Performansları yeterli görülen futbol oyuncularının 52' sinin mevki – ego durumları bağdaşımının uyumlu olduğu saptanmıştır. Sadece 20 oyuncunun ego durumuyla, mevkiinin uyumsuz olduğu görülmüştür. Araştırma futbol oyuncusunun mevkii ile ego durumu uyumu söz konusu olduğunda

oyuncunun performansının daha iyi olduğunu, futbol oyuncusunun mevkii ile ego durumu uyumlu olmadığında oyuncunun performansının daha düşük olduğunu göstermektedir.

Elde edilen bulgular sonucunda futbol oyuncularında mevki – ego bağdaşımı söz konusu olduğunda saha içi performanslarının daha iyi olacağı düşünülmektedir. Bu sonuçtan hareketle özellikle teknik direktörlerin hatta alt yapı sorumlularının mevkiinin gerektirdiği ego durumları özelliklerini hatırd tutarak TA kuramı konusunda da bilgilendirilmesi (12 yaşından itibaren ego durumlarının artık oluşmuş olduğu düşünülürse) yetiştirilmesi planlanan genç oyuncuların ego durumlarını tanımlarını, gerek oyuncunun bireysel performansını, gerek futbol kariyerini, gerek takım performansını ve gerekse takıma katkısı açısından çok büyük önem taşıdığı ve taşıyacağı aşıkardır.

Kayalar (2002), Transaksiyonel Analizin etkili takım oluşturmada etkisini incelediği araştırmada, etkili takım oluşturmada, TA'nın ego durumları davranışsal tanılaması ve Transaksiyon türleri önemli ipuçları vermektedir. Bunun için takımlar oluşturulurken TA'nın kullanılması, takımların etkinliğini sağlayabileceğini söylemektedir.

Her meslekte olduğu gibi futbolcuların da kendi kişilik özelliklerine ve becerilerine uygun mevkiler de oynaması şüphesiz bireysel ve dolayısıyla takım performansı açısından çok önemlidir. Başer' e göre (1985: 160), Türk futbolcusunun psikolojik görünümü üzerine yaptığı araştırma sonucunda futbolcularının kişilik özelliklerinin, başarıyı etkilediği sonucuna varmıştır. Sporcuyu başarıya götüren kişilik özelliklerini de kazanma inancı, saldırganlık, öne geçme isteği, stresten etkilenmeme, sorumluluk duygusu taşıma, ciddiyet, dışa dönüklük, fedakarlık edebilme yeteneği, sabır, bedensel hareketi ve sporu sevme gibi özellikler olarak sıralamıştır.

Kırkcaldy (1982), bireysel ve takım sporlarıyla ilgili yaptığı araştırmada, takım sporlarının kişilik özelliklerinde anlamlı farklılıklar bulunması karşın, takım sporcularının kendi içindeki pozisyonlarda anlamlı farklılıklar bulamamıştır. Takım sporları, savunma, orta saha ve hücum olarak

3 ana grup içinde araştırıldığında, hücum pozisyonlarında oynayanların orta sahada oynayanlara göre daha güçlü zihinsel yapı, dominant, saldırgan ve dışa dönüklük özellikleri gösterdiği bulunmuştur (akt. Konter, 2005: 22).

Tokdemir (2011) sportif başarıyı etkileyen psikolojik faktörler ve kişilik özelliklerini incelediği araştırmada, kişilik özelliklerinin başarıyı etkilediği sonucuna varmıştır. Futbolcunun oynayacağı pozisyonu seçerken sadece istekli olması yeterli değildir, kişilik özellikleri de önemli olduğu düşünülmektedir.

Cox ve Yoo (1995) Amerikan futbolunda futbolcuların psikolojik yetkinlikleri ve görev rolü hakkında yapılan araştırmada, sporcunun karakteri ile oyunlardaki pozisyonları arasında olumlu ilişki olduğu sonucuna varmıştır. Bütün bu sonuçlar, yorumu destekler niteliktedir.

Araştırmanın sekizinci sorusu ise; futbol oyuncularının ego durumları ile takım içi mevkileri arasındaki bağdaşım durumu nasıl bir dağılım gösterdiği idi. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda, araştırmaya katılan futbol oyuncuları arasında, mevki – ego durumları bağdaşımı, en fazla kaleci ve stoper mevkilerindeki oyunculara ve Koruyucu Ebeveyn ego durumlarında görülmektedir. Mevki – ego durumları bağdaşimsızlığı ise en çok forvet mevkilerdeki oyunculara görülmektedir. Araştırmamızda hücum oyuncularında, atak, doğal, hızlı, tetikte, hırçın neşeli, davranış sergileyen Çocuk ego durumuna sahip oldukları düşünülmekte. Oysa, elde edilen bulgular sonucunda hücum yapan oyuncuların bile Koruyucu Ebeveyn ego durumuna sahip oldukları görülmüştür. Daha öncede yorumda da belirttiğimiz gibi geleneksel ve ataerkil yapıların Doğal Çocuk ego durumunu arzu etmediği hatta istemediği ağırlıklı olarak Ebeveyn ego durumlarının gerektirdiği Uygulu Çocuk ego durumu beklendiği ve rol modellerinde bu beklenti doğrultusundan konumlandığı düşünüldüğünde bulgulardaki bağdaşım ve bağdaşimsızlığın bu yorum çerçevesinde ele alınmasının açıklayıcı olacağı düşünülmektedir.

6.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Transaksiyonel Analiz Kuramından yola çıkarak, futbol oyuncularına uygulanan Ego Durumu Ölçeği ile elde edilen bulgular sonucunda, futbol oyuncularının sahip oldukları ego durumuyla oynadıkları mevkilerin uyumu söz konusu olduğunda saha içi performanslarının daha iyi olduğu gözlemlenmiştir.

Mevki-ego durumu bağdaşımı daha çok kalecilerde ve stoperlerde görülmektedir. Karşı takım tarafından yapılan ataklara karşı kaleyi koruma görevine sahip futbol oyuncularının Koruyucu Ebeveyn ego durumunda sahip oldukları sonuca ulaşılmıştır.

Galatasaray, Trabzonspor, Gençlerbirliği, Samsunspor ve Antalyaspor'da oynayan 103 sporcuyla uygulanan Ego Durumu Ölçeği sonucu sporcuların çoğunlukla Koruyucu Ebeveyn ego durumuna sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan futbol oyuncuları arasında forvet oyuncularının, hücum durumundaki oyuncular olmasından dolayı daha çok Çocuk ego durumuna sahip oldukları düşünülmüştür. Fakat araştırma sonucunda, forvet oyuncularının Koruyucu Ebeveyn ego durumuna sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar yorumlar kısmında yeterince açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlara göre ve yorumlardan hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

1. Araştırmanın ortaya koyduğu bazı bulguların, Türk Futbolunun yapısını belirleyen geleneksel ve ataerkil çerçevesinde izah edilebilir. Türk Futbol takımlarının oynadığı oyun stiline bağlı olarak, Türk futbolcularının

çoğunlukla Koruyucu Ebeveyn ego durumuna sahip oldukları görülmüştür. Türk futbol takımları ile uluslararası futbol takımlarının karşılaştırmalı olarak Transaksiyonel Analiz Kuramı çerçevesinde yapılacak çalışma, futbol takımlarının karakteristik yapısını ortaya çıkaracağı düşünülmektedir.

2. Bu çalışmanın sonucunda, Türkiye’de ve dünyada futbol psikolojisi üzerine Transaksiyonel Analiz Kuramıyla araştırma yapılmadığı gözlemlenmiştir. Daha fazla futbol oyuncusuna uygulanacak TA kuramı çerçevesinde ego analizi, yapılan çalışmanın daha ileri taşınmasında yardımcı olacağı düşünülmektedir.

3. Araştırmanın ortaya koyduğu bazı bulguların; futbol kulüplerinde oynayan futbolcuların sahip oldukları ego durumlarının kulüplere göre farklılık gösterdiği düşünülmektedir. Futbol kulüplerinde oynayan futbol oyuncuların sahip oldukları ego durumunu ortaya çıkarabilmek için, futbol kulüpleriyle Transaksiyonel Analiz Kuramı çerçevesinde yapılacak bir çalışma önerilmektedir.

4. Türkiye Futbol Federasyonunun 2013 Haziran ayında ilk kez başlattığı futbolda psikolojik performans danışmanlığı ile birlikte psikologların futbol kulüplerinde daha fazla yer bulacağı düşüncesini göz önünde bulundurarak, yapılan bu araştırmayla birlikte ortaya konmak istenen, kulüplerde alt yapıya oyuncu seçerken futbol oyuncularının yeteneklerinin ve de fiziki özelliklerinin yanında spor psikolojisi ve Transaksiyonel Analiz konusunda uzman kişilerce yapılacak Ego Durumu Ölçeği analizi ile sporcuların çok fazla mevki değiştirmeden kendini ortaya koyacak doğru mevkide yer alması sağlanacağı düşünüldüğünden, kulüplerin TA kuramını bilen (hakim) bir uzmana organizasyon şemasında yer vermeleri, takımlara çok büyük katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

5. Futbol takımlarında alt yapıya seçilen genç oyuncuların Ego Durumu Ölçeğinin belli aralıklarla yapılması önerilmektedir.

6. Yapılan araştırma sonucunda, elde edilen bulgular bağlamında, futbol oyuncularının bağlı olduğu kulüplere göre farklı ego durumuna sahip oldukları görülmüştür. Ülkede değişik sosyo – kültürel yapının olması ve değişik coğrafi bölgelerinin bulunması sebebiyle, bu bölgelerde bulunan kulüplerdeki oyuncularla yapılacak bir çalışma, Futbol kulüplerin ağırlıklı ego durumunu ortaya koyabileceği düşünülmektedir.

7. Çalışma farklı spor dalları için de uygulanabilir. Gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra böyle bir adaptasyon önemli bir katma değer sağlayacağı düşünülmektedir.

8. Okullarda beden eğitimi öğretmenlerine TA kuramı eğitimi verilip, hazırlayacakları öğrenci kişisel dosyaları sayesinde, okul yıllarından itibaren katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

Yapılan çalışmanın daha ileri taşınması mümkündür. Mevcut örneklemin genişletmek analiz sonuçlarını gerçeğe daha yakın hale getirebilir. Bu araştırma bundan sonra konu ile ilgilenenler için ışık tutabilecek bir referans niteliğindedir. Futbolun fiziksel yapı, performans kadar kişilik özelliklerini de mevki seçiminde ele almak konuya farklı bir bakış açısı getirmesi noktasında önemlidir. Futbol oyuncusunun mevkiisi saptanırken de kişi bazlı karar vermek yerine bilimsel bir takım analizler sonucu yol haritası belirlemek daha sağlıklı olacaktır. Çalışma yurtdışı ölçeğinde de uygun örneklem oluşturularak yapılabilecek alt yapıya sahiptir. Böylelikle uluslararası bir düzeyde karşılaştırma imkanı sağlanacaktır. Çalışma sadece projeksiyon yapmak, yani 'hangi mevki için hangi futbolcu? Sorusuna cevap vermekten ibaret değildir. Aynı zamanda mevcut takım profillerinin değerlendirilmesinde ve gerekli değişimlerin yapılması noktasında da destekleyici bir unsur olabilir. Değişen futbol anlayışı ve beklentiler bu ve benzeri çalışmaların arttırılması gerektirebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akarçeşme, C. (2004). Voleybolda Müsabaka Öncesi Durumluk Kaygı İle Performans Ölçütleri Arasında İlişki. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Akbağ, M., Deniz, L. (2003). Öğretim Elemanı ve Öğretmen Adaylarının Birbirine Yönelik Algıları: Transaksiyonel Analiz Açısından Bir Değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*. 3(2), 263-293.
- Akbulut, A.K. (2012). Amatör ve Profesyonel Erkek Futbolcuların Kara Verme, Problem Çözme ve İletişim Becerilerinin Bazı Değişkenler Bakımından İncelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi EBE.
- Akın, G. Özder, A. Koca, Ö. (2006). Sporcu Gelişimi ve Performans Artırımında Çevresel Koşulların Önemi. *Voleybol Bilim ve Teknoloji Dergisi* 36: 1, 32-41.
- Akkoyun, F. (1993). Saygı Kavramına Transaksiyonel Analiz (TA) Açısından Bakış. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(4), 16-22.
- Akkoyun, F. (2011). *Transaksiyonel Analiz*. 4. Baskı. Ankara: Nobel Yayın.
- Akşar, T.(2005). *Endüstriyel Futbol*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Alisınanoğlu, F., Köksal, A. (2000). Gençlerin Ben Durumları (Ego State) ve Empatik Becerilerinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18, 11-16.
- Alves, P. (2014). *The Journey To Becoming A Professional Soccer Player A Manual*. Canada: iUniverse.
- Arı, R. (1989). Üniversite Öğrencilerinin Baskın Ben Durumları İle Bazı Özlük Niteliklerinin, Ben Durumlarına, Atılganlık ve Uyum Düzeylerine Etkisi. *Doktora Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi SBE.
- Arı, R., ve Bacanlı, H. (1996). TA ben durumları ölçeği. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (7), 131-149.
- Arslanoğlu, K. (2005). *Futbolun Psikiyatrisi*. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Barutçugil İ. (2004). *Organizasyonlarda Duyguların Yönetimi*. 2. Baskı. İstanbul: Kariyer Yayıncılık,

- Başer, E. (1985). *Uygulamalı Spor Psikolojisi: Performans Sporunda Psikolojinin Rolü*. İzmir. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı.
- Başer, E.(1994). *Futbolda Psikoloji ve Başarı*. İstanbul: Yayınevi Yayıncılık.
- Baştuğ, G. (1993). Histerik Kadınların ve Eşlerin Kendilerini ve Birbirlerini Algılamalarının Karşılaştırılması (TA Ego Durumları Bakımından). *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi SBE.
- Baumann. S. (1994). *Uygulamalı Spor Psikolojisi*. H.C. İkizler ve A.O. Özcan (çev.) İstanbul: Alfa Yayınları (Orijinal baskı tarihi 1994).
- Bayraktar, B., Kurtoğlu, M. (2009). Sporda Performans, Etkili Faktörler, Değerlendirilmesi ve Artırılması. *Klinik Gelişim Dergisi*. 22, 16-24.
- Bayraktar, B., Kurtoğlu, M. (2011). *Dopingle Mücadele ve Futbolda Performans Artırma Yöntemleri*. 2.Baskı. Ankara: Ajansmat Matbaacılık.
- Belbin, R.M.(1993). *Team Roles at Work*. London: Butterworth Heinemann.
- Berne, E. (2001). *Hayat Denen Oyun*. S. Sargut (çev.) İstanbul: Kariyer Yayıncılık (Orijinal baskı tarihi 2001).
- Biçer, T. (2008). *Doruk Performans*. 10. Baskı. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Biçer, T. (2008). *Sporda Toplam Kalite Yönetimi ve Futbol Uygulamaları*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Booth, L., Manning, D.J. (2006). Observations of radiographer communication: An exploratory study using Transactional Analysis. *Radiography*. 12, 276-282. www.elsevier.com/locate/radi (15 Mart 2015)
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. , Köklü, N. (2011). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cox, H.R., Yoo, H.S. (1995). *Playing position and psychological skill in American football Journal of Sport Behavior*. Vol. 18.
- Çam, S. (1995). Öğretmen Adaylarının Ego Durumları ile Problem Çözme Becerisi Algısı İlişkisinin İncelenmesi. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2 (6), 37-42.
- Çatak, E. (2012). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Yöneticilerinde Gözlemledikleri Ego Durumları ile Örgütsel Güven Arasındaki İlişki. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

- Deniz, M.E. (2002). Üniversite Öğrencilerin Karar Verme Stratejileri ve Sosyal Beceri Düzeylerinin TA-Baskın Ben Durumları ve Bazı Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi SBE.
- Dever, A.(2010). *Spor Sosyolojisi: Tarihsel ve Güncel Boyutlarıyla Spor ve Toplum*. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.
- Dooley, T., Titz, C. (2011). *Soccer: 4-4-2 System*. UK: Meyer&Meyer Sport.
- Durusoy, İ. (2002). *Futbol Teorisi*. İstanbul: Boyut Yayıncılık
- Erdil, G., Bozkurt, S., İşleğen, Ç., Ölçücü, B. (2013). 2010 Futbol Dünya Kupasında İspanya Takımının Kollektif Performansının Maçların Kazanılmasında Etkisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. 4:2, 5-12.
- Göral, K., Saygın, Ö. (2014). 2012 FIFA Futsal Dünya Kupasının Analizi. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 28-35.
- Göral, K., Saygın, Ö., Babayiğit İrez, G. (2012). Profesyonel Futbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Görsel ve İşitsel Reaksiyon Sürelerinin İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi* 14 (1): 5-11.
- Gülşen, D. (2008). Farklı Lig Düzeyinde Oynayan Futbolcuların Oynadıkları Mevkilere, Öğrenim Durumu ve Spor Yaşlarına Göre Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, Adana: Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Hasic, M. (2013). *The Ultimate Guide To Soccer Positions*. Smashwords Edition.
- James, M., Jongeward, D. (1996). *Born To Win*. Cambridge: Perseus Books Group.
- Karabulut, M. (2006). Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Bünyesinde Faaliyet Gösteren Sporcuların Bazı Performans Değerlerinin Araştırılması (İl Spor Merkezi Basketbol Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi SBE.
- Kayalar, M. (2002). Transaksiyonel Analizin Etkili Takım Oluşturmada Kullanılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 7 (1), 265-275.
- Keçeci, A. (2007). Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencileri ve Öğretim Üyeleri Arasındaki İletişimin Transaksiyonel Analiz Ego Durumları Açısından

- Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Keler, H. (2008). Liseli Ergenlerin Transaksiyonel Analiz Ego Durumları İle Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Koger, R.L. (2007). *The New Coach's Guide to Coaching Youth Soccer: A Complete Reference for coaching young players ages 4 through 8*. Newyork: Skyhorse Publishing.
- Konter, E. (2005). Profesyonel Futbolcuların Oynadıkları Pozisyonlara göre Psikolojik Becerilerin Araştırılması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 23: 3, 21-28.
- Konter, E. (2013). *Eylemde Bulunan Bir Varlık Olarak İnsan Neden Oynar*. 2.Baskı. İzmir: Bassaray Matbaası.
- Küçük, V. (2009). *Futbolda Yetenek Seçimi*. İstanbul: Elma Basım.
- MacDonald, P.L., and Gardner, R.C. 2000. Type I error rate comparisons of post hoc procedures for I×J chi-square tables. *Educational and Psychological Measurement* 60: 735-754.
- Özbaydar, S. (1983). *Spor Psikolojisi*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Özerk, H. (2008). Özel Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Transaksiyonel Analiz Kuramı Çerçevesinde Birbirlerinde Gözlemledikleri ve Beraberinde Bekledikleri Ego Durumlarının Karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi SBE.
- Parlak, B. (2014). Stoper Oldum Hayatım Değişti. (M. Uluç, Röportaj Yapan).
- Parveen, N., Haque, A. (2002). Transactional Analysis Ego States via Adjective Check List At Sindh University Campus. *Pakistan Journal of Psychological Research*. Vol.17,Nos. 3-4, pp. 99-110
- Solomon, C. (2003). Transactional Analysis Tehory: Basic, *Transactional Analysis Journal*
- Şamatacı, G. (2013) Romantik İlişkilerde Afetme: Transaksiyonel Analiz Ego Durumları Açısından Bir İnceleme. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tokdemir, C. (2011). Sportif Başarıyı Etkileyen Psikolojik Faktörler ve Kişilik Özellikleri: Türk Futbol Tarihinin Başarılı Milli Futbolcularının Görüşleri. *Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Turhal, E. (2010). Çalgı Eğitiminde Öğretmen-Öğrenci İletişiminin “Transaksiyonel Analiz Ego Durumları” Açısından İncelenmesi: Bir Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi SBE.

Ümmet, D. (2012). Üniversite Öğrencilerinde Özgecilik Davranışının Transaksiyonel Analiz Ego Durumları ve Yaşam Doyumu Bağlamında İncelenmesi. *Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yeltepe, H.(2007). *Spor ve Egzersiz Psikolojisi*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Yıldırım, Ş. (2009). Erkek Yıldız Basketbol Takımı Sporcularının Beslenme Durumları, Antropometrik Ölçümleri ve Performanslarının Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Adana :Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Yıldız, M. (2002). *Futbolda Kaleci*. Ankara: Nobel Yayınları.

<http://www.upa.pdx.edu/IOA/newsom/pa551/lectur13.htm>

EKLER

EK 1 - Ego (Ben) Durumları Ölçeği (Oyuncu)

Değerli oyuncu,
Aşağıda insanı niteleyen bir dizi sıfat yer almaktadır. Aşağıdaki sıfatlar çerçevesinde kendinizi değerlendirmeniz istenmektedir.
Lütfen, sizi anlattığınızı düşündüğünüz sıfatların sol tarafındaki parantezin içine “X” işareti koyunuz.
Bu çalışmanın akademik alanına sağlıklı bir katkıda bulunabilmesi için, düşüncelerinizi açıklıkla ifade edeceğinize inanıyor, katkılarınız için teşekkür ediyoruz.

EGO (BEN) DURUMLARI ÖLÇEĞİ

39 () Açık düşünceli (fikirli)	11 () Önyargılı	75 () Girişken
41 () Dikkatli	3 () Asık suratlı	82 () Sempatik
40 () Akıllı	83 () Sevimli	69 () Kötümser
64 () Tutuk	63 () Terbiyeli	10 () Kuralcı
65 () Yumuşak başlı	9 () Kibirli	4 () Ciddi
66 () Uyumlu	84 () Sıcakkanlı	62 () Sessiz
72 () Atılgan	33 () Yufka yürekli	32 () Yardımsever
73 () Duygusal	89 () Cesur	42 () Dürüst
74 () Gamsız	29 () Sabırlı	71 () Telaşlı
76 () Hayalci	86 () Yaratıcı	85 () Şakacı
1 () Aksî	87 () Doğal	35 () Sevecen
2 () Alaycı	88 () Seksi	56 () Uslu
31 () Vefakâr	12 () Resmi	68 () Mızımız
30 () Sırdaş	18 () Sinirli	43 () Düşünceli davranan
22 () Cömert	13 () Titiz	90 () Kararsız
26 () İçten	77 () Heyecanlı	91 () Korkak
44 () Dakik	78 () Maceracı	92 () Nüktedan
45 () Gerçekçi	79 () Meraklı	93 () Asi
46 () Mantıklı	57 () Ağırbaşlı	94 () Rahat
47 () Temkinli	58 () Bağımlı	95 () Soğukkanlı
51 () Adil	59 () Çekingen	19 () Tedbirli
52 () Bağımsız	49 () Tutarlı	17 () Öfkeli
53 () Zeki	50 () Açık sözlü	16 () Kararlı
54 () İradeli	14 () Otoriter	38 () Samimi
55 () Düzenli	20 () Anlayışlı	34 () Başkalarını düşünen
5 () Eleştirici	80 () Neşeli	37 () Kıbar
6 () Gururlu	81 () Sabırsız	24 () Güvenilir
23 () Geçimli	21 () Cana yakın	25 () Hoşgörülü
27 () İlgili	15 () Sabit fikirli	36 () Hoşsohbet
28 () Merhametli	60 () Nazik	48 () Sorumluluk alabilen
7 () İdealist	61 () Saygılı	
8 () Katı	67 () Tedirgin	
	70 () Olgun	

EK 2 - Ego (Ben) Durumları Ölçeği (Yönetici)

Sayın Yönetici,
BELİRLEDİĞİNİZ MEVKİ İÇİN aşağıda insanı niteleyen bir dizi sıfat listesi yer almaktadır. Sizden istenen, BU MEVKİDE GÖREV ALACAK OYUNCULARI AŞAĞIDAKİ SIFATLARA göre değerlendirmenizdir. Değerlendirmede bulunurken, lütfen, belirlediğiniz mevkînin GENEL ÖZELLİKLERİNİ dikkate alınız. Uygun düşen sıfatlar için sıfatların sol tarafındaki parantezin içine “X” işareti koyunuz.
Bu çalışmanın akademik alanına sağlıklı bir katkıda bulunabilmesi için, düşüncelerinizi açıklıkla ifade edeceğinize inanıyor, katkılarınız için teşekkür ediyoruz.

DEĞERLENDİRİLEN MEVKİ:.....

EGO (BEN) DURUMLARI ÖLÇEĞİ

39 () Açık düşünceli (fikirli)	11 () Önyargılı	75 () Girişken
41 () Dikkatli	3 () Asık suratlı	82 () Sempatik
40 () Akıllı	83 () Sevimli	69 () Kötümser
64 () Tutuk	63 () Terbiyeli	10 () Kuralcı
65 () Yumuşak başlı	9 () Kibirli	4 () Ciddi
66 () Uyumlu	84 () Sıcakkanlı	62 () Sessiz
72 () Atılgan	33 () Yufka yürekli	32 () Yardımsever
73 () Duygusal	89 () Cesur	42 () Dürüst
74 () Gamsız	29 () Sabırlı	71 () Telaşlı
76 () Hayalci	86 () Yaratıcı	85 () Şakacı
1 () Aksi	87 () Doğal	35 () Sevecen
2 () Alaycı	88 () Seksi	56 () Uslu
31 () Vefakâr	12 () Resmi	68 () Mızımız
30 () Sırdaş	18 () Sınırlı	43 () Düşünceli davranan
22 () Cömert	13 () Titiz	90 () Kararsız
26 () İçten	77 () Heyecanlı	91 () Korkak
44 () Dakik	78 () Maceracı	92 () Nüktedan
45 () Gerçekçi	79 () Meraklı	93 () Asi
46 () Mantıklı	57 () Ağırbaşlı	94 () Rahat
47 () Temkinli	58 () Bağımlı	95 () Soğukkanlı
51 () Adil	59 () Çekingen	19 () Tedbirli
52 () Bağımsız	49 () Tutarlı	17 () Öfkeli
53 () Zeki	50 () Açık sözlü	16 () Kararlı
54 () İradeli	14 () Otoriter	38 () Samimi
55 () Düzenli	20 () Anlayışlı	34 () Başkalarını düşünen
5 () Eleştirici	80 () Neşeli	37 () Kıbar
6 () Gururlu	81 () Sabırsız	24 () Güvenilir
23 () Geçimli	21 () Cana yakın	25 () Hoşgörülü
27 () İlgili	15 () Sabit fikirli	36 () Hoşsohbet
28 () Merhametli	60 () Nazık	48 () Sorumluluk alabilen
7 () İdealist	61 () Saygılı	
8 () Katı	67 () Tedirgin	
	70 () Olgun	

EK 3 - Kişisel Bilgi Formu

Değerli Futbolcu,

Aşağıda, futbolcuların ve futbol kulüplerinin verimliliğine yönelik akademik bir çalışmaya ilişkin anket yer almaktadır. İsim yazıp yazmamakta serbestsiniz. Veriler, isim kullanılmadan çalışmada değerlendirilecektir. Bu bağlamda akademik bir çalışmaya önemli bir katkıda bulunduğunuzu hatırlınızda tutarak, lütfen aşağıdaki bilgileri eksiksiz doldurunuz. Duyarlılığınız ve katkınız için teşekkür ederiz.

KİŞİSEL BİLGİLER

1.Adınız Soyadınız:

2.Yaşınız:

a-17 – 20

b- 21 – 25

c- 26 – 30

d- 30 ve üstü

3.Medeni Haliniz:

a- Evli

b-Bekar

c-Nişanlı

d-Dul

4.Varsa çocuk sayınız:

a-1

b-2

c-3

d-4 ve daha fazla

5.Ailede kardeş sayınız (kendiniz hariç):

a-Yok

b-1

c-2

d-3

e-4 ve daha fazla

6.En az bir kardeşiniz varsa siz kaçınıcı çocuksunuz:

a-1

b-2

c-3

d-4

e-.....

7.Mesleğiniz:

8.İşiniz:

9.Öğrenim Durumunuz:

a-İlk okul

b- Orta okul

c- Lise

d- Üniversite

10.Şu anda hangi ligde mücadele ediyorsunuz:

a- Spor toto Süper Lig

b- PTT 1. Lig

c- 2.Lig

d- 3. Lig

11.Şu anda oynadığınız kulüpte kaç yıldır oynuyorsunuz:

a-1-3

b-4-6

c-7-9

d-10 ve üstü

12.Oynadığınız Kulüpte ağırlıklı olarak hangi mevkide oynuyorsunuz:

a-Kaleci

b-Bek

c-Stoper

d-Libero

e-Orta saha

f-Açık
Kanat

g-Forwed

13. Kaç yıldır şu anda oynadığınız mevkide oynuyorsunuz:

a-1-3 b-4-6 c-7-9 d-10 ve üstü

14. Kendinizi daha çok hangi mevkiye uygun buluyorsunuz:

a-Kaleci b-Bek c-Stoper d-Libero e-Orta saha f-Açık Kanat g-Forwed

15. Oynadığınız kulüpte başka mevkilerde oynadınız mı:

a- Evet b- Hayır

16. Bir önceki soruya yanıtınız evet ise; Hangi mevkiler de oynadınız (birden çok şık işaretleyebilirsiniz)

a-Kaleci b-Bek c-Stoper d-Libero e-Orta saha f-Açık Kanat g-Forwed

17. Bu kulüpten önce varsa oynadığınız kulüplerin yıllarını ve kategorilerini yazınız

a-
b-
c-
d-
e-
f-

18. Eğer mevkisi değişen bir oyuncu iseniz şu anda oynadığınız mevkide daha başarılı olduğunuza inanıyor musunuz:

a- Evet b- Hayır

19. Yanıtınız “hayır” ise; hangi mevkide daha başarılı olduğunuza inanıyorsunuz:

a-Kaleci b-Bek c-Stoper d-Libero e-Orta saha f-Açık Kanat g-Forwed

ÖZGEÇMİŞ

ADI VE SOYADI : Tuba AKIN
DOĞUM TARİHİ : 04.04.1977
DOĞUM YERİ : Ankara
MEDENİ HALİ : Evli – 1 Çocuk
ADRES : Tevfik Bey Mah. 20 Temmuz Cad. Veterinerler Sit. A1
Blok D/24 Sefaköy / İstanbul
TEL : 0532 495 9909
E- MAİL : tubaeyicil@hotmail.com

EĞİTİM

2012 – 2014 Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Bölümü Tezli Yüksek Lisans
2005 – 2006 Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İnsan Kaynakları Bölümü Yüksek Lisans Programı
1996 – 2000 Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü (ÖRGÜN)
1990 – 1995 Florya Tevfik Ercan Lisesi
1988 - 1990 Özel Kartal Ulubey Deneme Lisesi
1983 - 1988 Erenköy İlköğretim Okulu

İŞ DENEYİMİ

2009 - Bakırköy Belediyesi Özgecan Kadın Danışma evi Danışman, Özel Kalem, Meclis Başkanlığı,
2002 - 2009 TBMM Milletvekili Danışmanlığı
2000 – 2002 Air Anatolia Anadolu Havacılık A.Ş. İstanbul Ekip Planlama Uzmanı

2000 (4 ay)

Z Bilişim San. ve Tic. A.Ş. Halkla İlişkiler Uzmanı

FEDERASYON

- Türkiye Halk Dansları Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi
- Türkiye Parlamenter Danışmanlar Derneği Üyesi
- Transaksiyonel Analist Derneği Üyesi

PROJELER

- 2014 Futbol Oyuncularının Ego Durumlarıyla Takımlarındaki Pozisyonlarının Uyuşma (bağdaşıklık) Düzeyinin Saha içi Performanslarıyla ile ilişkisi
- 2008 - 2010 Yasa Yapma Süreçlerinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Etkinliğinin Artırılması UNDP, Başbakanlık, TBMM ve Parlamenter Danışmanlar Derneği Ortak Çalışma Örneklem Olarak Endonezya Seçilmiş ve Alan Çalışması Yapılmıştır
- 2005 – 2006 Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Türkiye’de Tarım Politikası
- 1999 – 2000 Kurum Başarısının Etkin ve Verimli Bir Biçimde Sağlanabilmesinde Örgüt Kültürünün Etkisi (Eskişehir Arçelik Fabrikası ve Eskişehir Şeker Fabrikası bünyesinde yapılan ve bir yıl süren araştırmalar sonucu hazırlanmıştır)

SERTİFİKALAR

2014	Türkiye Futbol Federasyonu, Futbol Psikolojik Performans Danışmanı
2014	Psiko- Terapi
2013	Transaksiyonel Analist 101
2013	Bilişsel Davranışçı Terapi (CBT)
2013	MMPI Kişilik Testi Uzmanı
2013	SCID 2 Kişilik Testi Uzmanı

SEMİNERLER

2007	Etkili İletişim, Karar verme ve Problem Çözme Teknikleri (TBMM)
2004	Etkili İletişim-Diksiyon (TBMM)
2004	Resmi Yazışma Kuralları, Protokol Kuralları (TBMM)
2003	Mevzuat Eğitimi (TBMM)
2003	Halkla İlişkiler ve Yasama Faaliyetleri Semineri (TBMM)
2003	Rehberlik ve Danışmanlık Semineri (TBMM)

BECERİLER

- Bilgisayar: MS Windows, MS Office, İnternet, SPSS
- Yabancı Dil: İngilizce